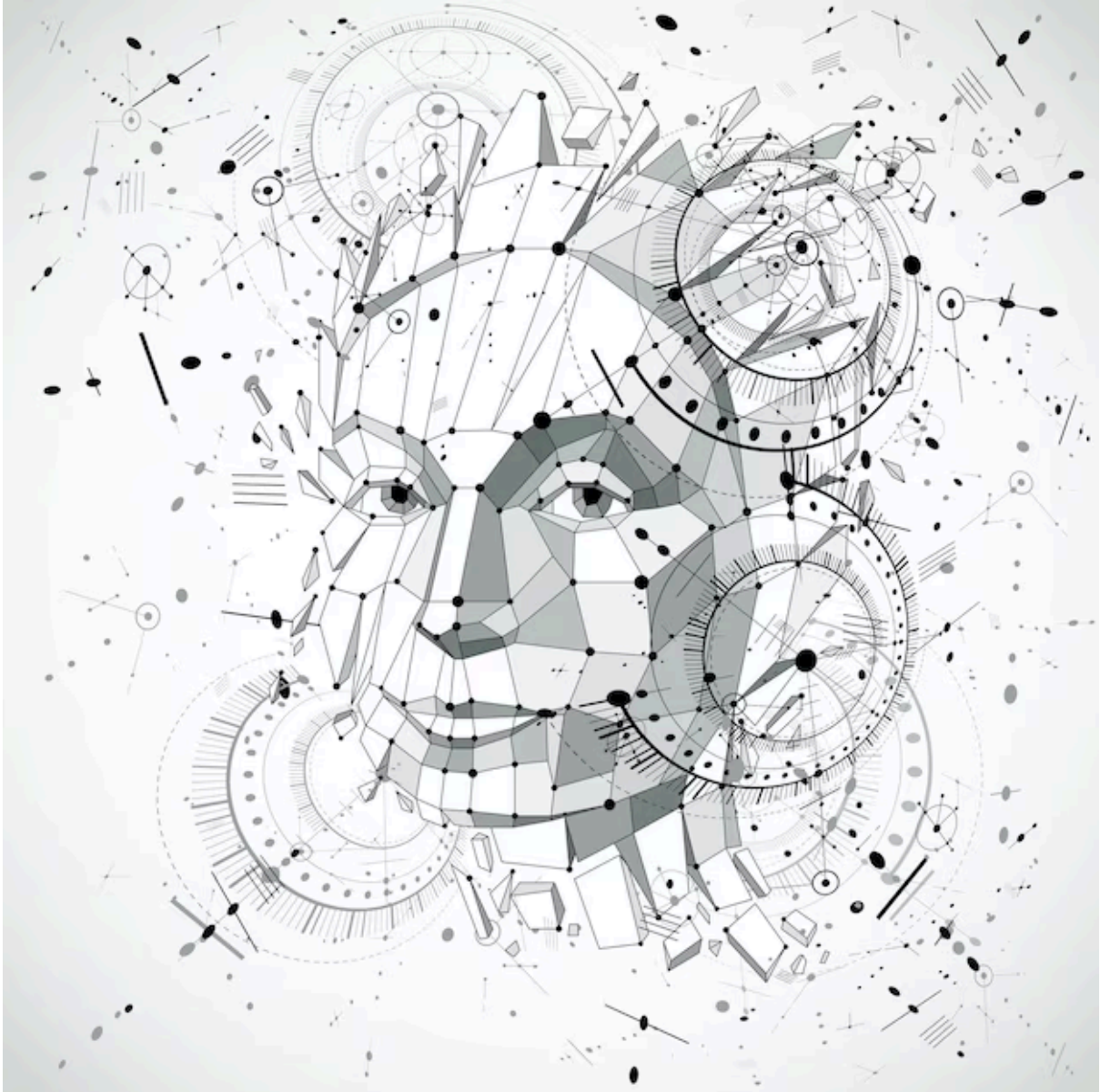

ALTES CAPACITATS

TREBALL DE RECERCA
Irati Carreño Nogales
2n de Batxillerat (201)
Psicología
Tutor: Rafael Pérez
INS Puig Castellar
12 de Gener de 2024

Un dels principals objectius de l'educació ha de ser ampliar les finestres per les quals veiem el món.

Arnold Glasow

ABSTRACT

CASTELLÀ

En este trabajo de investigación quiero mostrar cómo se tratan en la escuela a los alumnos con altas capacidades y cómo se sienten ellos delante de estas medidas aplicadas.

En la parte teórica expondré qué son las altas capacidades, cuál es la tipología del alumnado, sus características... También se discutirá las definiciones polémicas de inteligencia y altas capacidades. En la parte práctica, se entrevistará al psicólogo experto en altas capacidades y delegado de España del "World Council for Gifted and Talented Children", Leopold Carreres. Se continuará haciendo entrevistas a personas con altas capacidades y más tarde una encuesta general para el profesorado.

En conclusión, todo esto lo he hecho para refutar o validar mis hipótesis, ya que estaban basadas en mis prejuicios. La parte teórica se contrastará y será aplicada en la realidad, en lo que realmente hacen los institutos y cómo se sienten estos niños.

PALABRAS CLAVE

Inteligencia - Cociente intelectual - Superdotado - Precocidad - Talento - Capacidad - Rendimiento.

ENGLISH

In this research work, I want to show how students with high abilities are treated in school and how they feel in front of these measures applied.

In the practical part I will explain what high abilities are, what is the typology of the students, their characteristics... I will also discuss the controversial definitions of intelligence and high abilities. In the practical part, we will interview the psychologist expert in high abilities and delegate of Spain of the "World Council for Gifted and Talented Children", Leopold Carreres. The project will be continued with interviews to people with high abilities and, later, a general test for teachers.

In conclusion, I have done all this to refute or validate my hypotheses, since they were based on my prejudices. The theoretical part will be contrasted and applied in reality to what the high schools really do and how these children feel.

KEY WORDS

Intelligence - Intelligence quotient - Gifted - Precocity- Talent - Ability - Performance.

Index

1. INTRODUCCIÓ	4
2. OBJECTIUS	5
3. HIPÒTESIS	5
4. METODOLOGIA	6
5. MARC TEÒRIC	7
5.1. Necessitats específiques de suport educatiu (NESE)	8
5.2. Concepte d'intel·ligència	10
5.3. Concepte d'altres capacitats	14
5.4. Tipologia de l'alumnat	17
5.5. Doble excepcionalitat	22
5.6. Característiques	25
5.7. Mites i estereotips	26
6. MARC PRÀCTIC	29
6.1. Entrevista a alumnes superdotats	31
6.2. Entrevista al Leopold Carreras	42
6.3. Enquesta general (professorat)	46
7. CONCLUSIONS	54
8. AGRAÏMENTS	56
9. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	57

1. INTRODUCCIÓ

El Treball de Recerca és un projecte que requereix un gran esforç i temps dedicat en els dos anys que fas de batxillerat. Així doncs, l'elecció del tema és un dels passos més grans que podem fer, té una grandíssima rellevància, aquest marcarà el camí a seguir. A més a més d'obligar-te a buscar informació sobre el tema, t'aporta nous coneixements i experiències vitals que et serviran de gran ajuda. T'enriquiran personalment i t'obligaran a superar dificultats que es poden presentar mentre un està fent el projecte. Per tant, aquest t'ha d'agradar i t'ha de motivar a fer-ho, has de tenir ganes de continuar investigant sobre el tema escollit.

En el meu cas, aquest treball de recerca l'he triat per la curiositat que em va sorgir en conèixer una persona amb altes capacitats. Una altra raó per treballar el tema de les altes capacitats va ser el fet de voler dedicar-me a la psicologia en un futur, ja sigui fent una carrera, un màster o qualsevol altre estudi relacionat amb aquest àmbit.

La psicologia sempre ha estat present a la meua vida, sempre m'he interessat en els trets de la personalitat, per què fem el que fem, conèixer a les persones en profunditat... Soc una persona que es planteja un munt de dubtes i reflexiona les coses, per tal de prendre una decisió racional. Durant un temps vaig anar al psicòleg i allà me'n vaig assabentar quin treball volia tindre en un futur. El que em motiva a estudiar psicologia és comprendre'm a mi mateixa, el que em passa i per què el meu cos reacciona així davant certs actes. La filosofia i l'ètica també m'agraden, em fan reflexionar sobre la meua pròpia existència, el bé i el mal, o inclús els actes quotidians. La filosofia em sembla una de les assignatures més útils, pel fet que desenvolupen el teu raonament crític.

El motiu de triar aquest treball va ser l'amic que vaig conèixer a l'estiu de l'any 2021. Ell era completament diferent de l'estereotip que jo tenia d'una persona superdotada. Les poques vegades que hem parlat d'aquest tema (no li agrada parlar d'això), m'explicava que no li agrada gens tenir aquestes capacitats superiors a la resta. Li van avançar un curs, de sisè de primària a primer de l'ESO, i per ell, això va ser l'error de la seva vida. Es va sentir sol durant molt de temps, la gent li mirava estrany. Ara, ell ja ho té més acceptat, però va tindre una època on se sentia pressionat per tothom.

D'aquí va néixer el meu Treball de Recerca que llegireu a continuació.

2. OBJECTIUS

En aquest treball no només vull conèixer què és la superdotació o poder arribar a entendre com viu i se sent un nen/a amb altes capacitats, sinó que vull anar més enllà. El meu objectiu principal d'aquest Treball de Recerca és saber quins avantatges tenen en l'àmbit educatiu i el que opina les persones amb aquestes capacitats.

Per tant, si volem arribar a aquest punt, hem de saber quina visió tenen de la vida, què fan per solucionar les dificultats que es van trobant i quines ajudes reben o haurien de rebre per poder afrontar-les. Però, també intervé tota una part educativa, és a dir, l'actuació de l'escola, el sistema educatiu i el pla individualitzat que reben.

És per això que he arribat a diferents punts d'aquest àmbit; entendre i conèixer l'adaptació educativa que tenen els alumnes als quals entrevistaré i afirmar si aquestes són útils o no, amb l'opinió de persones amb altes capacitats i basant-m'hi en la seva experiència.

3. HIPÒTESIS

Doncs bé, les meves hipòtesis estan basades en el meu raonament i els estereotips interioritzats que tinc. Voldria suggerir unes quantes hipòtesis perquè soc una persona curiosa que viu a través de la seva percepció i m'agradaria refutar o acceptar aquests prejudicis que tinc davant ells. La meua primera hipòtesi és si **"ser superdotat et dona avantatge acadèmica"**. La segona que em qüestiono és si **"les persones amb altes capacitats pateixen molt més"**. I la tercera i última hipòtesi és si **"Les necessitats específiques de suport educatiu (NESE) catalanes per persones amb altes capacitats no estan adaptades a les reals necessitats que tenen"**.

4. METODOLOGIA

Per aconseguir fer aquest treball, he fet una intensa recerca bibliogràfica sobre què són les altes capacitats per tal de respondre a algunes de les meves hipòtesis. Això em va servir per comprendre sobre què estava tractant i informar-me sobre com les altes capacitats es tracten als instituts públics de Catalunya.

Quan ja vaig acabar de fer el meu marc teòric i vaig estar prou informada, vaig recórrer a persones amb altes capacitats. Vaig contactar amb ells per fer una entrevista una mica més personal. Seguidament, vaig contactar amb un psicòleg especialista a nivell europeu: Leopold Carreras. Vaig fer-li una entrevista per videotrucada, per refutar o acceptar alguna de les meves hipòtesis. Per acabar la meua investigació pràctica, vaig fer una enquesta general sobre les altes capacitats al professorat de secundària de tres instituts diferents. Les enquestes i les entrevistes són mètodes sociològics qualitius que han fet possible valorar les meves hipòtesis.

MARC TEÒRIC

5.1. Necessitats específiques de suport educatiu (NESE)

Els alumnes que manifesten necessitats específiques de suport educatiu (NESE), es consideren alumnes que, durant el període de temps en el que estan estudiant, necessiten determinats suports i atencions educatives.

Això no suposa cap impediment pel seu període estudiantil, ni per cap etapa de la seva vida. Però, per a aconseguir aquesta normalitat, els instituts i els professionals de l'educació haurien de tindre en compte cada necessitat educativa especial i posar programes individualitzats a tot aquell que ho necessiti.

Aquesta atenció especial es deriva en diferents graus:

- **Necessitats sensorials o físiques** que puguin afectar el seu desenvolupament, com ara la discapacitat auditiva, visual o motriu.
- **Discapacitat intel·lectual o cognitiva** que impliqui un endarreriment en les habilitats que necessita diàriament.
- **Superdotació intel·lectual**, aquests també necessiten NESE perquè “el seu ritme d'aprenentatge és més ràpid que el dels seus companys, afectant que baixi el seu rendiment¹”.
- **Trastorns mentals, de conducta o de comunicació.**
- **Dificultats socials o emocionals específiques.**
- **Situació sociofamiliar disfuncional.**
- **Altres casos d'inadaptació:** cultural, lingüística, etc.

Els alumnes que necessiten NESE no sempre tenen una dificultat d'aprenentatge. En qualsevol cas, és necessari adaptar el currículum i trobar la metodologia adequada per satisfer les necessitats de cada alumne.

L'article 73 de la LOE ha estat modificat l'últim any per la LOMLOE, en el qual diu que “S'entén per alumnat que presenta necessitats educatives especials, aquell que requereixi, en un període de la seva escolarització o al llarg de tota ella, determinats suports i atencions educatives específiques derivades de discapacitat o trastorns de conducta greus. Una de les mesures que es pot prendre és l'escolarització d'aquest alumnat en unitats o centres d'educació especial, que podrà estendre's fins als vint-i-un anys i només es deurà terme quan les seves necessitats no puguin ser ateses en els centres ordinaris²”.

¹ R. Pardo & L. González, Altamente capaces (y divergentes), Desclée de brouwer, 1ra ed, p 46

² Atención a las necesidades educativas del alumnado en centros ordinarios de educación infantil, primaria y secundaria | Eurydice. (s. f.). <https://acortar.link/qbWb4y>

En aquest treball ens centrem en el tipus d'alumnat que sobresurten de la mitjana del ritme de la classe. L'alumnat amb altes capacitats no forma un grup homogeni, ja que hi ha una gran diversitat entre la manera d'aprendre d'ells. Per això els programes de suport educatiu estan basats segons la tipologia d'aquest alumnat.

Segons la Generalitat de Catalunya els programes que es poden aplicar són aquests³:

- **Ampliacions curriculars:** Consisteix a augmentar els continguts del temari i ampliar l'estructura del tema. Amb aquesta tasca, l'alumne amplia l'objectiu central, no s'aparta de la resta del grup, ja que no s'allunya del contingut fonamental, però ha satisfet el seu ritme d'aprenentatge. Aquest programa és útil pels talentosos acadèmics i casos de precocitat.
- **Entrenament metacognitiu:** Té com a objectiu introduir continguts extracurriculars per aprendre a gestionar els recursos cognitius. Per aquesta raó, aquest tipus d'acció se sol realitzar fora de l'horari acadèmic i és recomanat fer-ho per als talents simples, ja que talents acadèmics i superdotats solen desenvolupar-los de manera autònoma.
- **Enriquiment aleatori:** Consisteix a planificar una sèrie de temes, activitats o projectes que incloguin continguts del currículum perquè l'alumne creï la seva pròpia motivació paral·lelament amb les seves classes rutinàries. Aquest recurs és aprofitable per tots els alumnes excepcionals. "Si l'alumne no s'implica veritablement en el desenvolupament del projecte, pot conduir cap a un aprofitament baix, raó per la qual la supervisió ha de ser més contínua⁴".
- **Acceleració de curs:** Aquesta estratègia se sol posar en pràctica entre els cursos de l'educació primària a secundària, ja que aquesta soluciona, els problemes d'avorriment i motivació. De vegades pot servir també per millorar les relacions amb els companys, pel fet que en ser més grans, són més madurs. És una mesura adequada per a alumnes amb alt ritme d'aprenentatge.
- **Agrupament:** Agrupació d'alumnes superdotats d'interessos semblants per treballar un determinat projecte, aquest acostuma a ser eficaç a l'hora de millorar la motivació i el rendiment.

³ 'A. Castelló i M. Martínez, Alumnat excepcionalment dotat intel·lectualment, Generalitat de Catalunya, 1999. <https://acortar.link/SJy5rg>

⁴ Ibidem

5.2. Concepte d'intel·ligència

Per poder entendre aquest treball, una de les coses essencials que ens hem de preguntar és: Què és la intel·ligència?

Avui en dia s'accepta que la intel·ligència fa referència a les habilitats mentals (cognitives, emocionals i socials) que té una persona per enfrontar-se adequadament als problemes que la vida li planteja i que li permet interactuar amb eficiència amb l'entorn.

Tot i això, encara que hi ha moltes definicions d'intel·ligència al llarg de la història, actualment el concepte d'intel·ligència no té una definició precisa i àmpliament acceptada.

Quan preguntes a les persones què és ser intel·ligent et responen amb un sinònim com ser llest o ser espavilat. Per una altra banda, d'altres et respondrien més vinculat a l'àmbit acadèmic que ser intel·ligent és treure bones notes o d'altres que dirien que ser intel·ligent et proporciona facilitats a la vida.

Totes aquestes concepcions van mal encaminades a l'hora de descriure la intel·ligència, però sí que tenen una cosa en comú que podem afirmar: la Intel·ligència és la capacitat d'analitzar una situació i finalment escollir la millor opció davant diverses alternatives.

Al llarg de la història de la psicologia s'han donat diferents concepcions sobre el que és la intel·ligència i com es pot explicar. "Des de les primeres investigacions modernes portades a terme per Francis Galton fins a les actuals teories sobre les intel·ligències múltiples i la intel·ligència emocional hi ha un ampli ventall de teories⁵". Les principals són aquestes:

- Concepció segons Francis Galton: la intel·ligència és un factor biològic que ens ve adquirida al nostre genoma en major o menor quantitat. Aquesta es va desenvolupant al llarg del temps, però és innata.
- Concepció segons Charles Spearman: la intel·ligència és un concepte bifactorial pel factor G, general (crea reaccions davant conceptes abstractes) i el factor S, mental (habilitats per resoldre els problemes).
- Anàlisi segons Louis Thurstone: la intel·ligència es divideix en 7 factors, intel·ligència multifactorial.
- Anàlisi de Guilford: la intel·ligència consta de 125 factors.

⁵ [s.a] , Procesos psicològics superiors, <https://acortar.link/Opliol>, Dissabte 22 de abril 2023, 20:05

- La teoria cognitivista: intenta definir la intel·ligència comparant la capacitat de guardar, assimilar i processar informació amb la d'un ordinador - hardware i software.
- La teoria evolutiva de Piaget: aquest psicòleg diu que la intel·ligència és l'acumulació d'informació assimilant i acomodant-se als nostres esquemes mentals. Aquesta es va desenvolupant al llarg del temps als estadis; sensoriomotriu, preoperatori, operacions concretes, operacions formals.
- Teoria de les intel·ligències múltiples segons Howard Gardner: es divideix en 8 tipus d'intel·ligència (logicomatemàtica, musical, espacial, lingüística, corporal, interpersonal, intrapersonal, i naturalista). Aquesta no té cap fonament científic.
- Teoria de la intel·ligència emocional de Daniel Goleman: per ell la intel·ligència també ha d'estar definida des d'un àmbit on s'han de tenir més en compte els sentiments i englobar a habilitats que són necessàries per formar el nostre caràcter.

Ja conegudes les teories i definicions més importants sobre la intel·ligència al llarg de la història, el més important d'aquest tema i el que més ens interessa per aquest treball de recerca és saber si aquesta és mesurable i com es fa.

Segons la RAE un test és una "prova destinada a avaluar coneixements o aptituds per mitjà de preguntes o tasques". Llavors podem dir que un test d'intel·ligència és una prova que avalua les aptituds mentals d'una persona.

Els psicòlegs han intentat mesurar aquesta capacitat indefinida:

"J.M. Cattell va ser el primer a utilitzar el concepte de prova mental. Els resultats dels seus treballs, malgrat suposar un avenç rellevant, han estat invalidats avui dia⁶".

Alfred Binet al s.XIX va desenvolupar la primera *Escala d'intel·ligència* que permetia mesurar les capacitats intel·lectuals per tal de *predir el rendiment escolar*. Binet pensava que les capacitats intel·lectuals augmentaven amb l'edat, i per això va dissenyar diversos tests de dificultats diferents.

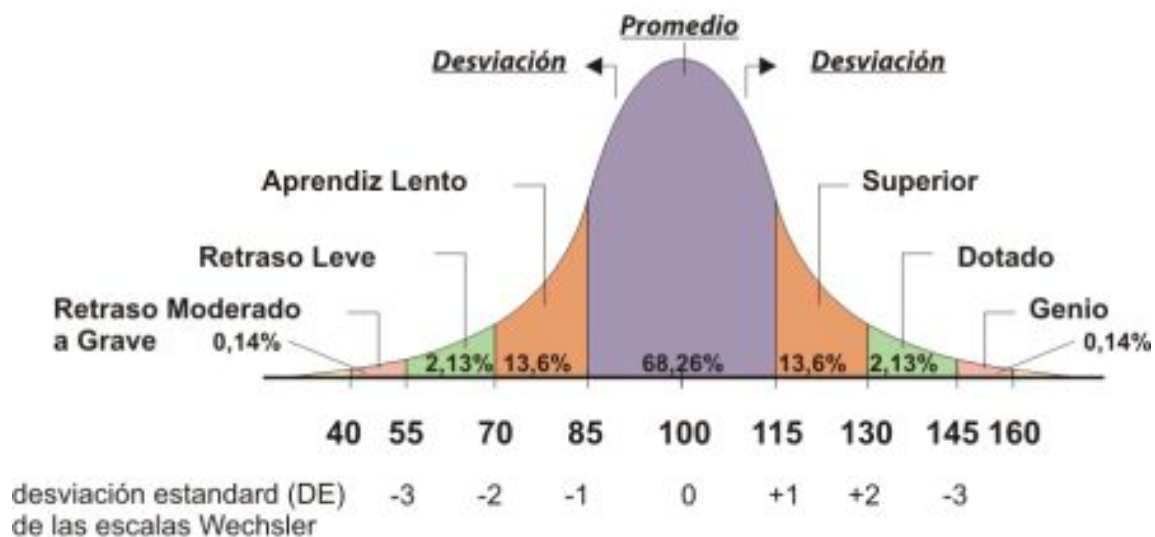
William Stern va proposar una fórmula matemàtica amb la qual calcular el quocient intel·lectual (QI), que és un percentatge (superior o inferior a 100). Els resultats s'obtenen de dividir l'edat mental (EM) del pacient i l'edat cronològica (EC).

⁶ Ibidem, Dilluns 24 de abril 2023, 16:02

Lewis Terman va adaptar *Les Escales de Binet* a una versió actual que ara s'utilitza i és una de les més econòmiques. Aquesta prova té el nom de *l'Escales d'intel·ligència Stanford-Binet* la qual pretén mesurar quatre capacitats: verbal, raonament numèric, raonament abstracte-visual i memòria a curt termini.

Una de les més usades avui dia és *l'Escales d'intel·ligència Wechsler per adults*, que també té una versió per a nens. Té dues parts, verbal i no verbal amb diferents proves a cadascuna. Aquesta és la més fiable, però més cara.

Per fer un test d'intel·ligència, hem de tenir en compte factors que influeixen al nostre desenvolupament com a ésser humà. Com ara, la cultura i la llengua en la qual fem aquest test.

Imatge 1: Intel·ligència

Interpretació de la corba de mesura i la distribució del QI.

Font: https://es.wikipedia.org/wiki/Inteligencia#/media/Archivo:Curva_distribucion_CI_-_Stassen_Berger_2.png

Els resultats dels tests es classifiquen segons el teu quocient intel·lectual. Com estàndard, es considera una persona amb QI de 100, tot i que aquest nombre oscil·la deu números cap a dalt o cap a baix.

Gràcies a aquest quocient es pot classificar tota la gamma d'intel·ligència⁷:

Estats intel·lectuals		QI
Deficients	Idiòcia Imbecil·litat Debilitat mental	0-24 25-49 50-69
Casos límit	Borderline	70-79
Normals	Normal-mediocre Normal-mitjà Normal-superior	80-89 90-109 110-119
Superiors	Superior Superdotació	120-129 130...

Els tests de QI són molt criticats perquè es dubta que mesurin realment la intel·ligència, ja que aquesta encara no està clara.

⁷Ibidem, Dilluns 24 de abril 2023, 17:02

5.3. Concepte d'altres capacitats

El terme d'altres capacitats va més enllà de la intel·ligència, ja que aquest és un embolic de conceptes. Hi ha una gran controvèrsia davant la qüestió de: Què són les altres capacitats?

La definició clàssica diu que una persona amb altres capacitats és la persona que té un quocient intel·lectual superior o igual que 130.

Que una persona arribi a 130 suposa que aquella mateixa posseeix qualitats que excedeixen del normal, especialment referint-se a les condicions intel·lectuals. Les persones que posseeixen altres capacitats viuen amb el coneixement, la conscienciació, el control i la naturalesa dels processos d'aprenentatge superiors a la resta. Aquests tenen un sistema operatiu molt més actiu, que poden utilitzar en tota ocasió i lloc d'una forma favorable per ells mateixos.

“Les primeres investigacions d'importància realitzades sobre els nens amb intel·ligència superior a la mitjana, van ser en 1904 per Lewis Terman (el mateix que va adaptar el test de Binet). Aquells estudis van servir com a base pels següents treballs que van fer Gallagher (1975) o Tamienbaum (1983)⁸”.

“En l'àmbit públic, la superdotació no es va començar a tindre en compte fins a 1970 amb la *Llei General d'Educació*, en els articles 49.2 i 53⁹”.

El criteri inicial per definir la intel·ligència es basa en la puntuació obtinguda en un test, en el QI; conseqüentment simplifica molt la seva definició. Superdotat és aquell amb un alt nivell d'execució i amb una alta determinació genètica o hereditària.

Una de les primeres definicions oficials que es van donar, i ha estat utilitzada per algunes persones fins al final dels nostres dies, ha sigut la que va establir Wallance l'any 1983, que diu: “una persona amb altres capacitats és aquella elevada en processar informació, és a dir, amb una estructura cognitiva altament competent, tant de forma global com en la majoria dels seus components més elementals. Així, els elements més destacats de la persona són: una elevada capacitat de pensament convergent, és a dir, de pensament lògic, de relació causa-efecte, i un alt nivell de creativitat, entesa com la generació de moltes possibles solucions o vies d'un mateix problema i de manera original¹⁰”.

⁸ A. Sanchez, *Altas capacidades intelectuales: sobredotación y talentos*, Formación Alcalá, 1ra ed. , p 69

⁹ *Ibidem*, p 70

¹⁰ M. Gómez & V. Mir, *Altas capacidades en niños y niñas*, Narcea. S.A. de ediciones, 1ra ed p 22

Joseph Renzulli (prestigiós psicòleg nord-americà que intenta definir les altes capacitats) diferencia entre potencialitat i rendiment. És per això que l'autor fa servir el terme *alumnes d'alt potencial* que s'associa a l'*alumne amb alta capacitat*. “Quan Renzulli utilitza la paraula superdotat la fa servir com un adjectiu i no així com un substantiu¹¹”. Joseph Renzulli defineix aquest rendiment superior com “un conjunt de conductes en les quals interactuen tres grups bàsics de factors humans: l'habilitat intel·lectual, la creativitat i el compromís amb la tasca¹²” – els tres anells de Renzulli.

Aquest psicòleg usa els tres anells per definir aquest rendiment superior com que són el producte d'una atenció adequada proveïda als nostres alumnes amb alt potencial.

Una altra definició seria la que anuncia la LOMLOE el 30 de desembre de 2020: “El concepte d'altres capacitats és un terme més general que el de superdotació i reclama l'atenció també sobre els talentosos, els nens/es precoços i sobre tot aquell alumnat que està demostrat diàriament que pot manifestar conductes pròpies de l'alumnat ben dotat. També perquè el punt fonamental, en parlar d'altres capacitats és el seu caràcter i potencialitat, enfront de l'exigència de rendiment recollit per altres conceptes¹³”.

Aquestes persones noten la diferència des de ben petits, per tant, la millor solució per ells és detectar aquesta qualitat ràpidament. Les altes capacitats s'han de detectar l'abans possible, ja que els nens amb elles poden aprendre a portar-ho, adaptar-se a aquesta diferència. Aquestes sempre s'han de tindre molt en compte, no es poden ignorar, perquè poden acabar provocant efectes negatius.

A Espanya “només tenim identificats 39.173 alumnes d'altres capacitats, dels 8.286.603 alumnes en total escolaritzats al nostre país, cosa que representa un percentatge de només el 0,47 % del total. Això suposa que 126.559 estudiants superdotats estan escolaritzats al

Imatge 2: Els 3 anells de Renzulli
Esquema per explicar la teoria de Renzulli.
Font: https://pymstatic.com/52012/conversion/modelo-tres-anillos-default_webp.webp

¹¹ Centre Rienzulli, Comprendiendo a Renzulli, 27 de abril de 2023, 20:39 <https://acortar.link/S90tYK>

¹² A. Sanchez, Altas capacidades intelectuales: sobredotación y talentos, Formación Alcalá, 1ra ed. , p 79

¹³ Disposición 17264 del BOE núm. 340 de 2020:
<https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3/dof/spa/pdf>

nostre país i no estan rebent suport educatiu específic, de manera que, molt possiblement, un 50% d'aquests alumnes estarien engrossint les xifres de fracàs escolar¹⁴.

La superdotació no és innata, però la biologia juga un paper fonamental en aquesta. “Alguns estudis diuen que el 50% d'aquestes s'hereten i l'altre cinquanta depèn de l'educació que rebis, per tant, han de donar-se'n molts factors perquè succeeixi. Només el 3% de la població total té altes capacitats¹⁵”.

“La superdotació és l'expressió màxima de la intel·ligència humana; és el resultat de la interacció d'una sèrie de característiques, que poden ser variables en cada ésser humà, i les circumstàncies ambientals favorables de l'aparició precoç d'aquestes capacitats, dins del seu procés de maduració neurològica¹⁶”.

Llavors, podem dir que les altes capacitats són el conjunt d'aspectes que fan de potenciador, que ajuda a l'hora de l'aprenentatge. És un potencial que s'ha de desenvolupar i s'ha de cuidar, perquè si no hi ha una intervenció podrien arribar al fracàs escolar. És una llàstima que quan no intervé, el 35% - 50% dels casos¹⁷, acaben fracassant i malgastant tot el talent que poden aportar a la societat.

Com hem vist, cada teoria proposa els seus criteris per definir les altes capacitats, encara que molts d'ells tenen coses en comú. La terminologia per definir aquesta també canvia segons l'autor, alguns parlen de talent, altres de geni o prodigi, altres de superdotació.

¹⁴ Ems. (2023, 4 octubre). Informe nacional sobre la educación de los superdotados. El Mundo del Superdotado. <https://www.elmundodelsuperdotado.com/informe-educacion-superdotados/>

¹⁵ R. Pardo & L. González, Altamente capaces (y divergentes), Desclée de brouwer, 1ra ed, p 116

¹⁶ A. Sanchez, Altas capacidades intelectuales: sobredotación y talentos, Formación Alcalá, 1ra ed. , p 74

¹⁷ R. Pardo & L. González, Altamente capaces (y divergentes), Desclée de brouwer, 1ra ed, p 44

5.4. Tipologia de l'alumnat

Les altes capacitats seria el concepte més general, és a dir, que per parlar d'altres capacitats hem de diferenciar tres conceptes sovint utilitzats – erròniament - com equivalents: Precoç, talentós i superdotat.

- Precocitat:

La precocitat és el primer vessant que surt de les altes capacitats. És la més especial, ja que no és un fenomen intel·lectual, sinó evolutiu, és a dir, “són els alumnes que evolucionen a un ritme més ràpid i activen recursos mentals abans que els seus companys, en el procés maduratiu. Més tard es poden equilibrar amb la resta i seguir la seva evolució normal o no, provocant la superdotació¹⁸”.

Podem dir que un nen és precoç entre els tres (és l'edat mínima per confirmar un test d'intel·ligència) i els cinc anys. Però a causa de l'edat que té, encara no es pot determinar clarament si un nen és dotat. Així que podem dir que la precocitat només és un estat d'incertesa entre dos camins i que aquest no és un fenomen cognitiu estable.

Una vegada el nen creix, a l'adolescència, poden passar dues coses:

- Que la seva capacitat intel·lectual es normalitzi, és a dir, que sigui com la resta de companys i, per tant, només hagi patit un procés d'aprenentatge molt més ràpid.
- O, per altra banda, que derivi una de les dues altres opcions, i “doncs, que es converteixi en un nen/a superdotat o talentós¹⁹”.

Però de fet acostumen a ser pocs els casos de nens/es precoços que després no es confirmen superdotats o talentosos.

Amb qualsevol dels casos anteriors s'ha d'actuar, s'haurà de fer una intervenció educativa. “No obstant això, cal prestar atenció a la maduració emocional de l'individu²⁰”, ja que aquesta no va unida ni al mateix ritme que la cognitiva, pel que fa que el nen/a pugui tindre problemes de frustració o autoestima.

¹⁸ Ibidem, p 30

¹⁹ Ibidem, p 32

²⁰ R. Pardo & L. González, Altamente capaces (y divergentes), Desclée de brouwer, 1ra ed, p 117

- Superdotació:

La superdotació seria la segona vessant, aquest terme és el terme més utilitzat dels tres per la societat. La majoria de les persones fan servir aquest terme davant del poc coneixement que tenen sobre el tema, per tant, engloben totes les ramificacions de les altes capacitats en la superdotació.

Aquesta tampoc té una definició definida i universal, igual que passava amb les altes capacitats o la intel·ligència. Però per definir-la podríem dir que "la superdotació intel·lectual és una qualitat que posseeixen aquelles persones amb un nivell elevat de recursos en capacitats cognitives i aptituds intel·lectuals²¹". Dit amb les meves paraules, és la capacitat de combinar tots els recursos intel·lectuals, i per això possibilita un alt nivell d'eficàcia a qualsevol acció o procés que faci.

El perfil d'aquestes persones presenta com a característica bàsica la flexibilitat, és a dir, una capacitat excel·lent per tractar amb qualsevol mena d'informació (verbal, matemàtic, figuratiu...).

Aquests solen tenir "bona autoestima i al mateix temps una forta independència del seu grup²²". També solen tenir bona memòria, gran capacitat d'atenció i concentració, flexibilitat cognitiva, facilitat per resoldre problemes o adaptar-se a nous canvis.

Tenen una gran disposició per aprendre amb nivell i profunditat, en un temps molt més curt que la resta de la gent. En els aprenentatges que solen mostrar més preferència són en la vinculació de continguts abstractes i en l'explicació de sistemes complexos, i no pas en els que es tracten d'emmagatzemar informació.

L'evolució dels superdotats és lenta i complexa. Per un bàndol tenim experts que diuen que és difícil que aquesta es manifesti abans de l'adolescència, ja que la superdotació, engloba a totes les aptituds bàsiques. Per tant, segons ells no es pot detectar un superdotat a partir dels dotze anys. Per una altra banda, n'hi ha qui no estan d'acord amb aquesta hipòtesi i consideren que amb ajudes de tests adaptats poden detectar-se molt abans.

El diagnòstic de l'alumne superdotat s'ha de fer en un conjunt d'aptituds (raonament lògic, gestió de memòria, raonament verbal, raonament matemàtic i destresa espacial)

²¹ A. Sanchez, Altas capacidades intelectuales: sobredotación y talentos, Formación Alcalá, 1ra ed. , p 73

²² M. Gómez & V. Mir, Altas capacidades en niños y niñas, Narcea S.A. de ediciones, 1ra ed p 31

més una mesura de la creativitat. Per confirmar-lo ha de sortir un percentatge de 75, o superior, en totes les aptituds.

En l'àmbit escolar, de vegades poden sentir-se desmotivats i les són notes inferiors a les que poden presentar ells per les seves capacitats superiors; especialment les noies que rebaixen el seu nivell d'estudis per no destacar davant la resta i així no quedar fora del grup. Una investigació portada a terme per la Universitat Complutense de Madrid, al 1996, va decidir que més del 50% dels nens superdotats obtenen notes per sota de la seva capacitat²³.

Estudis més recents, especialment aquest fet pel ministeri d'educació al 2002, ens explica que el 70% dels alumnes superdotats tenen baix rendiment escolar i el 30-50% terminen per fracassar acadèmicament²⁴.

- Talentsitat:

El talent és la tercera vessant de les altes capacitats i podem dir que una persona és talentosa quan destaca en un o més àmbits (per exemple, tocant el piano). El noi/a talentós és eficaç en l'àrea que domina, mentre que en la resta pot tenir un rendiment mitjà o inclús baix. La irregularitat és la seva característica²⁵ i aquesta pot ser molt variada, de vegades porta dificultats a l'altra persona.

Segons com siguin els talents poden estar classificats en dos grans grups:

Talents simples: Persona que té una alta capacitat només en una àrea cognitiva, des d'un percentatge de 95 cap endavant. En la resta d'activitats poden presentar nivells normals o baixos.

- Talent matemàtic: Les persones que posseeixen aquest tret tenen elevats recursos de representació i manipulació de les informacions numèriques. Acostumen a gaudir dels números i inclús anar més enllà d'ells, trobant objectes que altres no solen trobar.

Per les matemàtiques mostren unes habilitats excepcionals, en canvi, a altres àmbits com a les lletres sol ser discreta o baixa. Acostumen a ser persones molt quadriculades, viuen en un món molt lògic, a causa d'això pateixen problemes de socialització o dificultats per comunicar-se.

²³ C. Fenestra, El niño superdotado. Como reconocer y educar el niño con altas capacidad, Ediciones Medici, 2004, p 168

²⁴ R. Pardo & L. González, Altamente capaces (y divergentes), Desclée de brouwer, 1ra ed, p 45

²⁵ M. Gómez & V. Mir, Altas capacidades en niños y niñas, Narcea S.A. de ediciones, 1ra ed p 32

- Talent lògic: Aquests alumnes tenen una alta capacitat pel raonament lògic, tant com inductiu (un ascens del particular a l'universal) o deductiu (un descens de l'universal al particular).

“La percepció intel·lectual sol ser desproporcionada, per aquest motiu, els resulta difícil de representar informació dinàmica (realitat social o les relacions humanes)²⁶”. Per tant, tenen els mateixos problemes que els matemàtics; com són plenament lògics també tenen problemes de socialització. No es permeten trencar cap norma o criteri.

- Talent social: És la capacitat de lideratge i consciència social. Tenen una empatia natural e inducció de les necessitats de la resta. Posseeixen la facilitat apoderar-se amb el rol de líder aportant bona socialització al grup, que sol beneficiar a àmbits escolars.

Podem distingir entre dos tipus de talents socials: el talent intrapersonal (l'autoreflexió) i el talent interpersonal (referit a la capacitat que té la persona per relacionar-se amb l'altre d'una manera correcta).

- Talent creatiu: Aquest tipus d'alumne posseeix un funcionament cognitiu: amb poca linealitat, una forma d'explorar alternatives fàcilment, molt més dinàmic i poca organització sistemàtica. També solen tenir comportaments variats i diferent del “normal”, per això sol causar un gran humor als seus companys de classe, facilitant la socialització.

Aquest no només poden ser creatius a l'àmbit artístic, sinó que també produeixen un gran nombre d'idees. Això pot provocar un efecte negatiu per la falta de concentració a l'aprenentatge, així provocant mals resultats acadèmics.

- Talent verbal: A qui se li desenvolupa aquest talent “es caracteritza per tenir una bona capacitat de comprensió general, ampli vocabulari i molta facilitat per utilitzar termes lingüístics²⁷”

Aquesta qualitat pot ser utilitzada en un àmbit general, però sobretot aquests es beneficien en l'àrea escolar, no tenen cap mena de problemes (referint-me

²⁶ Ibidem p 35

²⁷ Ibidem p 36

a totes les assignatures de lletres). Tampoc tenen cap mena de problema per socialitzar i crear un bon grup de treball.

- Talent esportiu: aquests tenen una capacitat alta als esports i per això posseeixen bones aptituds físiques i psicomotrius. El problema d'aquests nens és que; per falta de motivació poden tenir alguns problemes de baix rendiment. En canvi, són sociables i acceptats pel grup.

Talents complexos: Persones que té una alta capacitat en una combinació d'àrees cognitives, combinació de talents simples.

- Talent acadèmic: aquest es crea de combinar l'aptitud verbal, el raonament lògic i la gestió de la memòria. Aquest perfil té facilitats a tota classe d'ensenyaments, per això manifesta un alt rendiment escolar. El seu ensenyament es caracteritza en combinar l'arbitrarietat i la comprensió de les coses.

Aquests es poden confondre amb les persones superdotades, ja que combinen a un grau superior, tant de recursos verbals com lògics. Les persones amb aquest talent tendeixen avorrir-se a les aules, perquè el ritme a la classe o els continguts l'assimilen ràpidament.

Com ja tenen assimilats molts conceptes, no tenen un bon hàbit d'estudi, i en alguns casos extremós poden provocar el fracàs escolar. També tenen problemes de socialització, perquè normalment, els seus companys, els exclouen de molts àmbits.

- Talent artístic-figuratiu: Sorgeix de combinar la gestió perceptiva, l'aptitud espacial i el talent creatiu. "Són alumnes amb grans aptituds per les arts, tant com musicals, com plàstiques²⁸".

Aquests alumnes poden tenir problemes de motivació a les activitats escolars; en canvi, a les activitats extraescolars, és on més desenvolupen el seu talent. La plàstica i la música són els seus àmbits preferits, i avui en dia, aquestes també ajuda a socialitzar amb els companys de classe.

²⁸ Ibidem p 33

5.5. Doble excepcionalitat

Entenem com a l'alumnat que té una doble excepcionalitat, a les persones que són altament capaces i pateixen algun trastorn d'aprenentatge o psicològic. "Quan un nen o nena té necessitats educatives, aquestes poden recollir més d'una, o fins i tot més necessitats educatives²⁹".

A l'article que escriuen Ruban, L.M. and Reis, S.M. a l'any 2005: *Identification and Assessment of Gifted Students with Learning Disabilities. Theory into Practice*. proposen una nova definició sobre la doble excepcionalitat. La definició adoptada assenyala la següent:

"Els estudiants doblement excepcionals són estudiants que demostren un potencial d'alt rendiment o productivitat creativa en un o més dominis; com ara les matemàtiques, la ciència, la tecnologia, les arts escèniques o en altres àrees de la productivitat humana... i que manifesten una o més discapacitats segons la definició dels criteris d'elegibilitat estatals o federals. Aquestes discapacitats inclouen dificultats específiques d'aprenentatge; trastorns de la parla i del llenguatge; trastorns emocionals/conductuals; discapacitats físiques; Trastorns de l'espectre autista; o altres problemes de salut, com ara dèficit d'atenció/hiperactivitat. Aquestes discapacitats i altes capacitats es combinen per produir una població única d'estudiants que poden fallar, sigui demostrant un alt rendiment acadèmic o discapacitats específiques. Els seus dons poden emascarar les seves discapacitats i les seves discapacitats poden emascarar els seus dons³⁰".

Els alumnes que la presenten, requereixen doble necessitats específiques educatives. Molts nens amb altes capacitats viuen en zones socioculturalment desfavorides, provocant que abandonin l'escolarització molt abans del que els pertocaria. Així que tenim clar que segons la dificultat que presentis, és a dir, sigui educativa o psicològica, tindrem en compte els seus diferents **tipus de doble excepcionalitat**.

²⁹ Despierta, P. (2023). ¿Qué es la doble excepcionalidad? *Programa Despierta*. 9 de maig, 12:07 <https://programadespierta.es/la-doble-excepcionalidad/>

³⁰ M.Leonor, M.Paz, K.Geraldina, P.Andrés (2008) Aportes a la comprensión de la doble excepcionalidad: Alta capacidad con trastorno por déficit de atención y alta capacidad con trastorno del espectro autista <https://www.redalyc.org/journal/440/44055139016/44055139016.pdf>

- *Altes capacitats i dèficit visual/auditiu/motriu:*

En aquest grup de nens amb dèficit visual (permanent o no), dèficit auditiu (major o menor grau) o dèficit motriu (un cas conegut seria Stephen W. Hawking) tenen una sèrie de característiques comunes. Tenen un alt ritme d'aprenentatge, el seu vocabulari i llenguatge simbòlic és superior, gran varietat d'interessos...

Tenint totes aquestes facilitats, en alguns casos, el seu ritme de desenvolupament cognitiu pot ser més lent que la resta d'estudiant i no gaudeixen de la manipulació de l'entorn tant com els altres, però presenten ingenuïtat per resoldre problemes.

- *Altes capacitats i TDAH*

Aquesta és complexa pel simple fet que la seva simptomatologia és semblant, és a dir, les manifestacions del TDAH són similars a les altes capacitats. En alguns casos s'han detectat alumnes amb altes capacitats com alumnes amb dèficit d'atenció, però de vegades poden sorgir aquests nens de doble excepcionalitat. "Tenen una major impulsivitat i una dificultat per acceptar normes i límits, també tenen un rendiment acadèmic inconstant. Mentre un nen dotat té problemes puntuals en allò que no li interessa, un nen de doble excepcionalitat per TDAH té aquests problemes en gairebé totes les situacions o en almenys dos contextos. Els costa molt tornar a una tasca que ha estat interrompuda³¹".

- *Altes capacitats i TEA*

Normalment, aquests casos d'altres capacitats i autisme també solen tindre síndrome d'Asperger. Aquesta doble excepcionalitat és bastant difícil de detectar pel simple fet que "les dificultats en l'àmbit sensorial, verbal i social a la dualitat AC-TEA són més severes que les de tipus neurològic³²".

Les característiques que solen presentar són: la baixa organització a llocs poc estructurats, una escasseja de flexibilitat, la dificultat per desenvolupar-se en situacions poc estructurades, i alguns trets psicològics com timidesa, retraïment, solitud, manca d'obediència o hiperactivitat/hipoactivitat.

³¹ <https://cuentosparacrecer.org/blog/doble-excepcionalidad-ninos-inteligentes-con-dificultades/>

³² M. Leonor, M. Paz, K. Geraldina, P. Andrés (2008) Alta capacidad con TDAH y alta capacidad amb TEA <https://www.redalyc.org/journal/440/44055139016/44055139016.pdf>

- *Altes capacitats i dislèxia*

El complex d'aquestes situacions és que el professional se centra a millorar les dificultats educatives, deixant de costat el seu do. Això pot provocar que el nen només vegi el seu "defecte", provocant que baixi la seva autoestima o en alguns casos extrems que el seu rendiment baixi. Alguns avantatges bons d'aquests són: raonament abstracte i matemàtic, memòria visual, habilitats espacials, perfeccionisme, àmplia varietat d'interessos, bona percepció, imaginació, creativitat i sentit de l'humor. Per contrari alguns desavantatges són: la hipersensibilitat, la desorganització i distracció, la dificultat per memoritzar, computar, fonologia o escriptura, les expectatives personals que es posa són excessives i que aquest alumne no completa les tasques³³.

³³ Despierta, P. (2023). ¿Qué es la doble excepcionalidad? *Programa Despierta*. 14 de maig, 17:07 <https://programadespierta.es/la-doble-excepcionalidad/>

5.6. Característiques

No podem parlar de característiques sense aclarir que cada alumne és diferent i que no tothom les posseeix. Tenen una gran diversitat, però aquestes serien les més comunes - que es divideixen en diferents aspectes:

- Intel·ligència: Aquests alumnes tenen una capacitat intel·lectual superior a la mitjana, és una de les coses que els defineixen. Evolucionen mentalment a major velocitat del que es considera el normal. Comprenen adequadament i ràpidament els símbols i idees abstractes. Es caracteritzen per l'eficàcia que tenen per executar accions, problemes, etc., i a sobre memoritzar-lo per a llarg termini. Es qüestionen molts conceptes, argumenten les seves respostes davant qualsevol pregunta. La seva maduresa es desenvolupa precoçment, solen ser persones molt curioses.
- Personalitat: Les persones altament dotades tenen la qualitat de tindre sentiments i emocions molt més intenses que la resta. Solen ser hipersensibles, necessitant un gran suport emocional. Es caracteritzen per ser perfeccionistes i crítics amb ells mateixos i amb la resta, independents amb caràcter de lideratge. Poden arribar a ser organitzats, responsables i molt humoristes. Els agrada parlar amb gent més gran que ells i "són molt sensibles al fracàs³⁴".
- Creativitat: Generen idees originals amb facilitat, perquè posseeixen una gran imaginació, curiositat davant la vida, flexibilitat en diverses situacions, fluïdesa en qualsevol qüestió e interessos molt variats. Desenvolupen una gran iniciativa i totes aquestes qualitats es veuen representades en les seves produccions: jocs, redaccions, música...
- Aprenentatge: Tenen un aprenentatge precoç i necessiten poca ajuda per adquirir coneixements. Estan sempre oberts a noves experiències, ja que tenen una gran capacitat de treball, són responsables. Gran desig de superació, gran capacitat verbal i lectora. Sempre s'especialitzen en temes que són del seu interès.

³⁴ A. Sanchez, Altas capacidades intelectuales: sobredotación y talentos, Formación Alcalá, 1ra ed. , p 83

5.7. Mites i estereotips

Els mites i estereotips estan basats en les creences que té la societat en relació a un aspecte, en aquest cas les altes capacitats. Les falses creences fan que no es vegi realment la seva imatge, ja que aquesta és distorsionada i es creen figures errònies. Estan molt inculcades a la societat i també a l'àmbit escolar, per això els tòpics incorrectes s'han de corregir amb la realitat que manifesten aquests alumnes.

El quadre que presento a continuació, està pres del llibre “Altas Capacidades en Niños y Niñas”, pot servir per intentar desmuntar moltes d'aquestes falses creences.

ESTEREOTIPS, TÒPICS I FALSES CREENCES	REALITATS
GENERALS	
Solen ser de classe mitjana o alta.	Provenen de qualsevol classe social.
Tenen un coeficient intel·lectual alt.	El criteri psicomètric no és l'únic, cal completar amb models que identifiquen el major nombre de factors o variable de les altes capacitats, creativitat i actituds.
Presenten superioritat física o bé estan una mica capacitats físicament.	El seu desenvolupament físic és totalment independent de les altes capacitats.
La superdotació és innata.	La biologia juga un paper molt important en el desenvolupament intel·lectual, però el context influeix en la seva capacitat.
Normalment, són excessivament seriosos i amb poc sentit de l'humor.	Tenen un sentit de l'humor més avançat del que s'espera per la seva edat.
COMPETÈNCIA ESCOLAR	
Obtenen bon rendiment escolar. Destaquen en totes les àrees.	De vegades, poden obtenir un baix rendiment escolar o destacar solament en aquelles àrees que els interessa.
Acostumen a avorrir-se.	En l'aula cal ajustar la resposta educativa a les seves capacitats.

Ordinàriament, tenen una gran motivació per tots els temes.	S'interessen i destaquen en els temes que desperten la seva curiositat.
COMPETÈNCIA SOCIAL I CARACTERÍSTIQUES EMOCIONALS	
Són propensos a desequilibris emocionals i psicològics.	Tenen menys desequilibris que els seus companys sense altes capacitats.
INTERVENCIÓ	
Han de ser atesos per professionals superdotats.	No és necessari que el professor sigui superdotat. Ha de ser una persona madura i especialment ha d'orientar, aconsellar, proporcionar recursos, integrar... més que facilitar coneixements.
No necessiten ajuda. Poden aprendre en qualsevol circumstància i autoeducar-se.	Requereixen una atenció educativa adequada per evitar el fracàs escolar.

Després de tindre una àmplia visió de què són les altes capacitats, he desfet tots els meus prejudicis que tenia abans de començar el treball. Al principi d'enfonsar-me en aquest, pensava que la superdotació englobava a tot, així equivocant-me. Gràcies a la intensa investigació vaig descobrir que aquesta perspectiva només constitueix una branca d'un concepte més ampli, conegut com a Altes Capacitats.

Un dels prejudicis més grans que tenia, era que els estudiants amb altes capacitats treien les notes més altes de classe, eren tímids i antisocials, per això em vaig sorprendre de conèixer una persona completament contària. El meu amic havia fracassat escolarment, era molt sociable i obert.

Amb el treball he après que a l'àmbit social, no depèn de l'alta capacitat, depèn de la teva personalitat, no té cap concordança. Inclús les persones que tenen altes capacitats pateixen menys que la resta, aprenen a gestionar els seus problemes, i per això aquests tenen menys desequilibris.

Al marc teòric, també he après que a l'àmbit escolar, no necessàriament treuen les millors notes de l'escola. Sense una bona adaptació curricular poden fins i tot fracassar escolarment, com al meu amic li va passar.

MARC PRÀCTIC

Finalitzada la primera part del treball (la part teòrica) i trets els meus prejudicis del cap, la meva part pràctica conté 3 principals parts: entrevistes a gent altament dotada, a un psicòleg especialitzat i una enquesta al professorat d'institut públic.

Per començar, vaig fer 5 entrevistes a alumnes de diferents instituts, i diferents edats, que tenen altes capacitats. Vaig contactar amb aquests perquè expliquin la seva experiència amb aquestes i poder conèixer com han viscut totes les mesures educatives que se'ls ha donat.

Després aquestes, continuarem amb una entrevista a un psicòleg especialitzat en el tema, en Leopold Carreres, delegat d'Espanya del "World Council for Gifted and Talented Children".

I finalment, i no menys important, un qüestionari a 50 professors de secundària per saber com coneixen les mesures que s'han d'aplicar a ells. Aquests 50 professors són de 3 diferents instituts públics de Catalunya. El primer centre és el Puig Castellar, a Santa Coloma de Gramenet, han participat 20 professors/as. El segon institut el qual vaig difondre l'enquesta és en el Ventura Gassol, a Badalona, han participat 15 mestres. El tercer i últim és l'institut Lluís Companys de Ripollet, en el qual van participar 15 professors.

Tots aquests mètodes m'han permès aprofundir en la vida dels alumnes amb altes capacitats, però no només des de la seva perspectiva, sinó que també dels seus professors o inclús d'un psicòleg especialitzat a l'àrea. També he pogut conèixer totes les mesures o ajudes que aquestes persones reben a escala educativa i que haurien de tenir en compte el professorat per treure el màxim potencial d'aquests alumnes.

Quan vaig iniciar aquest treball, em vaig trobar amb la incertesa sobre per on començar. No coneixia ben bé que era la concepció de superdotació, llavors, amb la investigació, vaig descobrir que aquesta perspectiva només constitueix una branca d'un concepte més ampli conegut com a Altes Capacitats.

6.1. Entrevista a alumnes superdotats

Les entrevistes a tots els alumnes van constar de 8 preguntes, aquestes s'orientaven en tres diferents àmbits: el personal, educatiu i el social.

Els entrevistats eren de diferents edats, i de tots d'ells només vaig entrevistar a una dona. Les edats d'aquests es regeixen entre els anys de naixement 2007 fins al 2004. Tres dels cinc participants han estudiat en el mateix centre i justament de l'any 2006. Els altres dos sempre han anat a escoles privades, potser per aquesta raó aquests dos casos s'han gestionat de manera diferent.

Subjecte 1:

1. Com et vas adonar que eres superdotat i quina va ser la teva reacció davant d'aquesta notícia?

Me'n vaig adonar perquè sentia que a l'escola i en comparació als meus amics tenia unes capacitats o temps diferents de l'hora d'aprendre a llegir, escriure... bàsicament em sentia diferent de la resta de companys. Gràcies als professors i als meus pares doncs van començar a plantejar-se la possibilitat que tingués altes capacitats. Finalment, després d'una sèrie de proves i de més em vaig adonar que tenia un cert grau de superdotació. Mai em van dir que tenia altes capacitats, simplement em van dir que tenia un QI més elevat, i em va donar més bé igual.

2. En l'àmbit escolar, t'has sentit diferent? T'avorries molt a l'escola? Quan era més petit sí, perquè com són tasques més bàsiques, com aprendre a llegir o escriure m'avorria bastant. Però més endavant no, perquè, al cap i a la fi, tu pots sempre aprofundir en el tema, els professors sempre em donaven més tasques, però coses molt naturals sense que m'apartessin de la classe.

3. L'escola ha actuat bé davant la teva capacitat? Creus que ser superdotat et dona avantatge acadèmic? Mai ho he comentat a l'escola directament, perquè ho veia innecessari. Simplement, va sorgir de manera natural ampliar una mica més, o fer una mica més, però mai he volgut saltar-me un curs o plantejar una educació diferent, tan sols l'escola s'ha adaptat a la meua manera d'aprendre sense que jo ho comuniqués.

4. Has anat algun cop a alguna associació? Algun cop he tingut la curiositat d'anar-hi, vaig estar a punt d'inscriure'm a MENSA³⁵, perquè un amic de la meua mare també era superdotat i li va recomanar. Però una vegada em vaig llegir tot el programa, no vaig tindre la necessitat d'apuntar-m'hi.

³⁵ Associació internacional de superdotats: <https://www.mensa.es/>

- 5. A l'àmbit social, tens problemes per relacionar-te?** Doncs tot i que normalment s'associa a la gent amb altes capacitats o un quocient intel·lectual més elevat, problemes per relacionar-se, en el meu cas no ha estat així. Inclús ha sigut una situació totalment contrària. He tingut una gran facilitat per tenir una gran quantitat de relacions socials, a més, amb una profunditat i qualitat molt bona en qualsevol àmbit. Doncs sempre aconseguia esdevenir amic o poder establir un bon contacte amb les persones d'un nou ambient. I en aquest cas, doncs sí que considero que potser aquestes altes capacitats m'han ajudat a saber com he de comportar-me i com he de ser per tal de poder-me relacionar més amb les persones que m'envolten.
- 6. Creus que la teva alta capacitat, t'ha suposat un avantatge o un desavantatge?** Tot depèn de com ho gestiones tu, però normalment sí. Al final, et pots creure més intel·ligent que la resta i acabar més endarrerits que ells, però evidentment si aprofites la teva capacitat i et centres a aprendre sí que tens més avantatges. Tampoc crec que sigui un tret diferenciador, respecte tenir altes capacitats o no, però dins d'això et dóna avantatge. La teva forma de pensar, la teva maduresa, el bon rendiment acadèmic... tot depèn. La superdotació només és un potenciador acadèmic i personalment.
- 7. Creus que les mesures que t'ha donat el sistema educatiu davant la teva capacitat és correcta? Et sembla adient?** Sí, perquè sempre han estat mesures no conscients plenament, per aquest fet no tinc queixa. Han estat mesures que mai m'han inclòs, però mai m'han exclòs, llavors m'han permès seguir un ritme més avançat a la resta però sense deslligar-me dels meus companys, ni de les meves relacions socials.
- 8. A un àmbit més personal, com t'afecten les coses? Creus que t'afecten més que a la resta? Creus que pateixen molt més?** De petit sempre he sigut més conscient de les coses que hi havia al meu voltant, del que em succeïa, que jo era responsable, i clar, quan tampoc tens les eines suficients per controlar aquests estímuls i menys en una edat molt primària no tens els recursos suficients per poder resoldre els problemes. Sempre patia més, potser em preocupava de coses que per l'edat no tocava, això sí que et porta a no fer bon ús de les teves emocions i poder controlar-les. Fins que no vaig tenir la suficient maduresa, crec que les coses m'afectaven molt més.

Subjecte 2:

1. Com et vas adonar que eres superdotat i quina va ser la teva reacció davant d'aquesta notícia?

A mi en l'escola el que em van dir era que tenia problemes d'ira i m'enfadava molt, m'enfadava moltíssim quan perdia, era fastigós, era molt competitiu i horrible. I em va agafar la psicòloga del col·legi, crec que en tercer de primària. Des de la psicòloga em van començar a fer proves i tests. Jo anava dues vegades a la setmana a psicòloga des de tercer fins a inicis de 5è de primària i a 5è ja vaig deixar d'anar, em van dir que ja estava bé, ja no tenia aquests problemes d'ira.

Va arribar tercer d'ESO, jo em començava a sentir molt rar amb mi mateix, veia problemes i coses que no entenia per què es feien així, quan tothom la veia molt clares.

Em vaig començar a enfadar molt amb els meus pares, perquè vaig tenir la meua època de rebel·lia. En una d'aquestes baralles la meua mare va treure el test d'intel·ligència que em van fer, després de tot això em vaig assabentar que jo tenia un IQ de 139. La meua mare em va dir que no m'ho havien dit perquè des del col·legi li havien dit que millor que no m'ho diguessin. I crec que si m'haguessin dit en tercer de primària m'hauria tornat un fill de ****.

2. En l'àmbit escolar, t'has sentit diferent? T'avorries molt a l'escola? Jo crec que no té res a veure amb això, o potser sí, perquè jo era el nen que no li agradava el futbol, que estava assegut sempre parlant, jo era el que estava pels "bitxets". Era el "empollon" de la classe, però sentir-me diferent respecte la intel·ligència no em sentia superior a ningú. Sí que em sentia més diferent com a personalitat; allà tots eren més bruts, jo soc molt brut, però de parla. I si m'avorria, però em trobava com no avorrir-me.

3. L'escola ha actuat bé davant la teua capacitat? Creus que ser superdotat et dona avantatge acadèmic? Et dona avantatge en quant al temps que necessites a estudiar o involucrar-me en l'assignatura que sigui. Sentia que a molta gent li desmotiven totes les assignatures, i a mi em motivaven pràcticament totes les assignatures, potser això és ser superdotat: em dona facilitat. Això era com el peix que es mossega la cua, perquè una cosa que em resultava fàcil, m'agrada, i en agradar-me, li dedicava més temps. Llavors crec que l'avantatge que et dona és permetre's el gust que t'agradin les classes. L'escola no se'm va involucrar en res, va ser el meu pare que des de petit que feia que m'esforcés més. És a dir, en matemàtiques jo feia fins a X en el col·legi i amb el meu pare feia dues x. Em tirava molt el xiclet en tot, perquè crec que ell sabia que jo en podia donar suficient. Després treia un vuit i a la meua mare sempre li va fer molta ràbia perquè jo treia un

vuit sense estudiar. Jo sempre he estat molt còmode, és a dir, procrastinar i procrastinar quan hauria d'estar estudiant.

4. **Has anat algun cop a alguna associació?** La veritat és que no, i mai he tingut curiositat. Sí que vaig estar-hi investigant sobre les altes capacitats per un moment de la meua vida, però mai he arribat a anar a alguna associació. No he tingut la necessitat.
5. **A l'àmbit social, tens problemes per relacionar-te?** Considero que soc molt parlador, no callo ni sota l'aigua. Jo parlo molt i en parlar molt, fas amics per ous, jo no m'he sentit mai cohibit. Quan estic en un grup gran parlo menys, no m'agrada sentir-me important simplement com que tinc la cuirassa de l'humor i d'aquí no surto. Sí que he tingut problemes a l'hora de mantenir aquestes amistats, em costa molt mantenir contacte amb la gent, considero que les cuido poc. Només concebo l'existència d'una persona quan està davant meu.
6. **Creus que la teua alta capacitat, t'ha suposat un avantatge o un desavantatge?** Sento que acadèmicament et dona avantatges, però per contraposada, com sempre ho he deixat tot per a l'últim moment, et crea un estat d'ansietat. Ho deixo tot per al final perquè mai sé quina és la millor opció. En tenir tantes opcions, sempre buscaré la perfecta. Contra més eleccions tinguis, menys content, estaràs amb l'elecció que prenguis perquè sempre estaràs pensant en els altres, en si les altres potser podrien haver estat millors. No m'agrada cometre errors, jo només vull la perfecció. Per això penso que és més un desavantatge que un avantatge, tens temps en pensar molt més que la resta i acabes perjudicat.
7. **Creus que les mesures que t'ha donat el sistema educatiu davant la teua capacitat és correcta? Et sembla adient?** No considero que hagi aplicat mesures sobre mi perquè: primer no és que no volgués, és que fins a tercer d'ESO no em vaig assabentar. Però, després a batxillerat, quan vaig tindre l'oportunitat, no ho vaig fer perquè era el "nou", en venia després d'una pandèmia... no em sentia capaç. Així que el sistema educatiu no puc dir res, sí que és veritat que va haver-hi 3 professors que van veure que jo donava per a més i em van ajudar a aquest procés. Em recordo que un professor va explicar les reaccions químiques d'una forma i jo vaig trobar, dibuixant, una forma diferent de fer-ho. Des d'aquell moment vaig anar al departament de matemàtiques cada tarda i amb un petit grup vam anar per primera vegada a les proves cangur. A les proves individuals a escala de Catalunya, que jo em recordi, vaig quedar 600 de Catalunya, de 15000 persones. No és una xifra increïble, però estava content.

- 8. A un àmbit més personal, com t'afecten les coses? Creus que t'afecten més que a la resta? Creus que pateixen molt més?** De petit, jo perdia i em "ratllava" seriosament pels errors que havia comès, no m'agradava cometre errors, jo només volia la perfecció. Pensar tant et paralitza, no et deixa actuar bé sobre res, estàs completament estàtic. Els pensaments intrusius són molt més durs amb tu mateix si penses molt més que la resta, jo m'obsessio amb aquests pensaments. No sé si està relacionat amb les altes capacitats, però jo vaig tindre depressió, vaig estar en el psicòleg deu mesos i de tractament químic no va arribar a sis mesos. El meu ordre era el caos i continua sent la veritat. Podria dir que les altes capacitats ajuden a concentrar-te, però aquesta concentració és molt selectiva.
- La meva filosofia actual és fer el que em vingui de gust en aquell moment, perquè si no faig el que em ve de gust en aquest moment em "torturaré".

Subjecte 3:

1. Com et vas adonar que eres superdotat i quina va ser la teva reacció davant d'aquesta notícia?

Quan em van fer les proves de les altes capacitats jo estava a 5è de primària. Anteriorment, ja se les havien fet a la meva germana i van sospitar que potser jo també tenia altes capacitats. Veient les meves notes de l'escola, van veure que eren bastant altes, i que també jo m'avorria una mica a classe, van decidir fer les proves.

Quan em van fer el test em vaig quedar molt sobtada, perquè no m'ho hagués esperat mai, però també molt alegre, perquè a partir d'aquell moment, van començar a fer-me certes activitats, perquè estigués sempre entretinguda a classe, i un Pla Individualitzat que s'adheria més a mi.

2. En l'àmbit escolar, t'has sentit diferent? T'avorries molt a l'escola? A l'àmbit escolar sí que m'avorria sempre una mica a l'escola, perquè de vegades fèiem continguts que jo notava que aprenia les coses molt més ràpidament que la resta. Si hi havia moltes preguntes dels altres companys i ens quedàvem "estancats" doncs, sí que m'avorria més. En aquest sentit, sí que em vaig sentir diferent, però en la resta d'aspectes estava normal, estava molt còmoda amb la meva classe.

3. L'escola ha actuat bé davant la teva capacitat? Creus que ser superdotat et dona avantatge acadèmic? Jo diria que l'escola va actuar bé davant la meva capacitat per què em van preparar de seguida un pla Individualitzat perquè a classe no m'avorrís. Però sí que hi havia algunes tasques que posaven que estaven fetes per fer-les a casa. A mi el que m'hauria agradat seria que treballéssim més a l'escola, ja que carregar les activitats extremes i a més a més les que ja tenia, era una mica més difícil. Però en general, crec que sí que dona un cert avantatge acadèmic, perquè pot ser tenir altes capacitats t'ajuda més amb la capacitat de memoritzar o de tenir una comprensió més ràpida. Això sí que és cert que es nota perquè ens expliquen certs conceptes, sí que els agafo ràpidament o no necessito aprofundir tant o fer tantes preguntes.

4. Has anat algun cop a alguna associació? La veritat és que no, un amic de la meva mare, que també té altes capacitats sí que m'animava a anar-hi, però mai ho he fet.

5. A l'àmbit social, tens problemes per relacionar-te? Personalment, jo diria que no tinc cap problema per relacionar-me. Per exemple, em van canviar de classe a l'ESO i també a l'acadèmia d'anglès m'anaven canviant de classe amb un nivell superior. Jo diria que això em va ajudar, més que perjudicar, en l'àmbit de les amistats perquè, volia conèixer a més gent i feia molt més amics. Jo diria que les altes capacitats no

em van afectar en aquest àmbit, em van ajudar a expandir els meus grups, el meu cercle...

6. Creus que la teva alta capacitat, t'ha suposat un avantatge o un desavantatge?

En general, ha suposat un avantatge; tant personal, com acadèmic. Perquè acadèmicament, sí que és veritat, que de vegades sí que estava més estressada quan sobretot volia fer el canvi de curs i havia d'estudiar assignatures d'altres cursos. Però en general, jo estic molt contenta perquè totes aquestes experiències m'han fet arribar fins on estic ara, m'han fet poder entrar a la carrera que vull i també en l'àmbit personal estic bastant satisfeta perquè he pogut fer moltes amistats. Jo diria que per tot això és un avantatge.

7. Creus que les mesures que t'ha donat el sistema educatiu davant la teva capacitat és correcta? Et sembla adient?

El sistema educatiu ha actuat bé davant les altes capacitats, l'única cosa que potser podria haver fet és fer el salt de curs a primària en comptes de secundària, ja que a primària la càrrega de treball és menor. Potser m'hauria adaptat més fàcilment i hauria notat menys canvi, però a les activitats que em donaven, estava bastant satisfeta, encara que la càrrega a casa s'hagués pogut fer a l'escola. En general, bastant bé, menys aquests dos aspectes que m'agradaria que es poguessin millorar per a altres persones.

8. A un àmbit més personal, com t'afecten les coses? Creus que t'afecten més que a la resta? Creus que pateixen molt més?

Personalment, m'afecten les coses en el sentit que m'estresso molt més en els exàmens i tot això, però potser no té a veure amb les altes capacitats sinó amb la meua personalitat. Em va afectar més això de l'estrès al salt de curs, perquè havia de gestionar assignatures de dos cursos, era més complicat i a sobre va ser l'any de la pandèmia, va ser una mica caòtic. Jo diria que no m'afecten les coses, no pateixo més per tindre aquesta qualitat. També he de donar gràcies a l'institut, al Puig Castellar a com va gestionar això perquè considero que ho van fer molt bé.

Subjecte 4:

1. Com et vas adonar que eres superdotat i quina va ser la teva reacció davant d'aquesta notícia?

Doncs tenia quatre o cinc anys i un cop a l'escola em va dir la psicòloga que vagi a la seva aula a fer unes proves, perquè veien que tota la feina que es feia a classe, jo la feia molt de pressa i sense cap dificultat. Llavors vaig començar a aprovar les classes d'un curs superior i em van dir que tenia el nivell optat per passar de curs i que tenia altes capacitats. Al final vaig començar a fer més classes amb la gent d'un curs superior que amb la meua amb el mateix curs. Així és com me'n vaig adonar, però tampoc era plenament conscient, era petit.

2. En l'àmbit escolar, t'has sentit diferent? T'avorries molt a l'escola? Al principi sí, perquè no feia res més que el que em demanaven a l'aula, i com acabava en 5 o 10 minuts, doncs estava jugant amb el que sigui o em donaven feina extra per fer, però mai hi estava tota una hora fent el que em demanaven. Era com massa fàcil per a estar tant temps pensant.

3. L'escola ha actuat bé davant la teua capacitat? Creus que ser superdotat et dona avantatge acadèmic? Jo crec que sí, perquè em van fer bastants proves i van estar en contacte amb mi i, amb els meus pares durant tot el procés, però sí que és veritat que una vegada em van saltar de curs, la reacció dels mateixos alumnes no va ser la més correcta. Ja que al final era un nen nou, l'escola no van dir res de mi, no sabien res i era com una mica l'estrany de la classe. El fet que puguis resoldre problemes o qualsevol cosa que et plantegin amb més facilitat sempre és un avantatge. També és veritat que si ets prou ràpid, possiblement que al final no et parís a pensar realment el que estàs fent. Però, sí, tenir altes capacitats t'ajuda molt més a avançar en el teu procés acadèmic. És un avantatge grandíssim.

4. Has anat algun cop a alguna associació? A una associació d'altres capacitats no, el que sí que una vegada vaig estar mirant amb la meua germana com un grup de gent amb altes capacitats per fer com una extraescolar de relacionar-me amb ells i fer algunes feines. Però mai vaig acabar mai entrant, simplement em vaig quedar amb la intriga.

5. A l'àmbit social, tens problemes per relacionar-te? Jo crec que sí, perquè en el meu cas les meves capacitats fan que sobre pensi tot, tota l'estona pensant el que vull dir, el que vull fer... I això, al final, ens acaba donant una certa timidesa a l'hora de relacionar-nos, perquè tinc tota l'estona la incertesa de si el que dic és correcte o no. Al final estar relacionant-me amb diferents grups de gent, m'ha fet, fer-m'hi una mica més tímid a l'hora d'obrir-me a les persones.

6. Creus que la teva alta capacitat, t'ha suposat un avantatge o un desavantatge?

Jo crec que de per si tenir altes capacitats és un avantatge notable. Però si m'ho haguessin plantejat ara, no hauria saltat de curs; perquè al final la repercussió que tens socialment i amb els teus amics, sempre acabaràs perdent gent i les relacions que tenies abans, perquè les acabes perdent. Llavors en l'àmbit acadèmic i en l'àmbit dels teus estudis en el futur és un avantatge perquè acabes abans i tens més facilitat, però en l'àmbit de com et sentis tu amb el teu ambient, perquè no em va agradar tant.

7. Creus que les mesures que t'ha donat el sistema educatiu davant la teva capacitat és correcta? Et sembla adient?

Bé és que no vaig tenir gaires mesures, simplement em van fer unes proves i em va saltar de curs. No et vam plantejar més opcions, clar. El que sí que em va fer va ser feina extra, però en portar un seguiment del meu procés o de les meves capacitats, mai va ser així. Em va saltar de curs i vaig estar a la meua en el meu nou curs. Va ser una mica no sé, em vaig quedar una mica sense saber el que estava passant realment. A més a més, amb la meua edat, que era molt petit.

8. A un àmbit més personal, com t'afecten les coses? Creus que t'afecten més que a la resta? Creus que pateixen molt més?

Si en el meu àmbit quotidià, tinc el que es diu la hipersensibilitat que totes les emocions que en puguin arribar, les tinc com en un major extrem. Si estic feliç, doncs tinc molta felicitat i si estic enfadat, doncs estic molt enfadat, llavors a vegades això pot ser un desavantatge. Però bé, el fet de pensar bé les coses també em pot ajudar a ser una persona més madura, a gestionar-ho, gestionar les meves emocions.

Subjecte 5:

- 1. Com et vas adonar que eres superdotat i quina va ser la teva reacció davant d'aquesta notícia?** Des de molt petit sempre he estat el primer en classe en qualsevol mena de matèria, sempre em felicitaven. Va arribar un moment en el qual m'avorria i començava a molestar a la resta, així que van decidir fer-me proves de diverses coses i va sortir que tenia altes capacitats. Em van dir que amb 145 d'IQ que tènica podia avançar un curs, vaig decidir fer-ho. Les primeres notícies van ser bones, encara que a la llarga ha estat pitjor jo crec, perquè el sistema, en si, no està preparat per a portar a gent amb coses no normatives, com per exemple: autisme, altes capacitats... Es fa molt difícil que t'entenguin en l'institut i en la vida general.
- 2. En l'àmbit escolar, t'has sentit diferent? T'avorries molt a l'escola?** Sí, m'avorria a tota hora i sempre m'excloïen de la resta, tant els nens com els adults.
- 3. L'escola ha actuat bé davant la teva capacitat? Creus que ser superdotat et dona avantatge acadèmic?** No, no m'han ajudat en res, sempre he tingut professors que, o no hi creien que hi tingués altes capacitats i intentaven exposar-me davant de tota la classe, o passaven completament de les meves necessitats. Jo crec que no tinc cap avantatge, és a l'inrevés, jo crec que és un desavantatge, perquè en comptes de preocupar-se els professors no em prestaven l'atenció necessària, pensaven "aquest és llest ja s'apanyarà".
- 4. Has anat algun cop a alguna associació?** Al principi vaig anar a una associació de nens amb altes capacitats, però avorria moltíssim perquè érem 5 nens amb les nostres mares parlant de coses sense sentir per a passar l'estona, així que no vaig tornar-hi.
- 5. A l'àmbit social, tens problemes per relacionar-te?** Moltes vegades el meu cap va més de pressa que la de la resta. Crec que soc molt sociable, però de vegades se'm fa molt pesat mantenir algunes converses, però amb el temps m'he acostumat.
- 6. Creus que la teva alta capacitat, t'ha suposat un avantatge o un desavantatge?** Bé, doncs a la meua experiència ha sigut un desavantatge, ja que no he sabut gestionar-les i ningú ha fet aquest esforç. L'únic que m'ha proporcionat ha sigut una desmotivació acadèmica i a l'àmbit personal ficar-me en merders.
- 7. Creus que les mesures que t'ha donat el sistema educatiu davant la teva capacitat és correcta? Et sembla adient?** Jo crec que no, les mesures estipulades estan molt mal tirades, s'haurien de fer bé plans individualitzats per cada persona, basada en les seves reals necessitats, en comptes de fer-los perquè sí.

- 8. A un àmbit més personal, com t'afecten les coses? Creus que t'afecten més que a la resta? Creus que pateixen molt més?** Creus que pateixen molt més? Moltes emocions em costen a l'hora d'expressar-me, ja que baso els meus raonaments en la lògica principalment. En molts aspectes que tenen a veure amb l'empatia em costen més d'entendre i aplicar-los als meus pensaments. Jo crec que hi ha situacions que pateixo més i altres que menys, però ja depèn de cada persona, no crec que sigui per la intel·ligència.

CONCLUSIONS PARCIALS

Amb aquestes entrevistes fetes he pogut treure unes conclusions totalment diferents del meu pensament anterior. Podem dividir clarament les conclusions d'aquesta entrevista en tres grans àmbits: educatiu, personal i social.

Podem dir que, bàsicament les deteccions d'aquestes altes capacitats són gràcies als centres educatius. Aquests recomanen als alumnes fer el test d'intel·ligència quan veuen un cas clar de superdotació. A l'àmbit escolar, els alumnes no solen tindre problemes a l'hora d'adaptar-se a les mesures que els han proposat. Dos dels entrevistats no han comunicat a l'escola el seu grau d'intel·ligència, però va sorgir naturalment l'adaptació i l'ampliació del currículum. Els entrevistats conclouen que les persones amb altes capacitats tenen avantatge acadèmic a nivell del temps que li dediques a estudiar o a comprendre els conceptes.

Per altra part, a l'àmbit personal, les persones amb altes capacitats aprenen a gestionar les seves emocions molt més ràpid que la resta. Un dels entrevistats menciona el terme de la hipersensibilitat, en el que ell expressa que al seu àmbit quotidià no acaba de gestionar bé els seus sentiments. Però, realment, tot depèn de com ho gestioni l'alumne, és a dir, cada alumne és divers. La personalitat de l'alumne no depèn de les altes capacitats, la pluralitat de casos no es pot generalitzar.

En relació amb l'apartat anterior, podem dir que a l'àmbit social, tenim una multiplicitat de respostes. Però bàsicament l'essència d'aquestes és que aquests no tenen cap problema per relacionar-se, no són menys antisocials per tindre aquesta condició. Inclús els entrevistats estan d'acord que aquesta qualitat els ajuda a socialitzar, ja sigui pels temes de conversa que se'ls ocorren o per ser molt parladors.

6.2. Entrevista a un psicòleg - Leopold Carreras

Leopold Carreras és un psicòleg sanitari i educatiu especialitzat en altes capacitats i delegat a Espanya del WCGTC (World Council for Gifted and Talented Children) des del 1997.

Porta més de 25 anys especialitzat en altes capacitats i va ser fundador i exmembre de FICOMUNDYT (Federación Iberoamericana del Consejo Mundial de Niños Superdotados y Talentosos) des del 1993.

Als anys 2000 va ser, fundador i coordinador de Grup de Treball d'Altes Capacitats del COPC. El Dr. Carreras va ser coordinador d'aquest grup de treball des del 2003 fins al 2009, i del 2013 al 2016.

També, ha sigut delegat a Espanya de NEPES (Network of European Psychologists in the Educational System) del 2007 al 2012. Justament quan deixa aquesta posició, exerceix com Delegat a Espanya d'ISPA (International School Psychologists Association) des del 2012.

Actualment, és assessor del Consell Social del COPC, vocal de la Junta de la Secció Educativa del COPC i membre del Consell Editorial de la Revista Psicologia Educativa. Aquest treballa al Gabinet Psicopedagògic mentor del COPC.

Vaig contactar amb al Leopold Carreras via email per la seva pàgina web oficial, i vam quedar en fer una videoconferència el dia 12 de setembre de 2023 d'una durada aproximadament de 45 min. Em va semblar una experiència molt enriquidora personalment, el Dr. Carreras va ser molt proper i va procurar d'explicar les coses d'una manera senzilla i clara. Va ser molt professional i la conversa va ser molt amena.

A continuació teniu la transcripció de l'entrevista feta:

ENTREVISTA

P: Quina diferència hi ha entre les altes capacitats i la superdotació?

R: Altes capacitats és el terme general, ara l'hem de desglossar com si fos un pastís:

Per una part estan les persones que tenen talents, les persones amb talent acadèmic se solen confondre amb els superdotats. De talents tenim els talents simples i els complexos (una combinació de talents simples), no entrarem a especificar perquè suposo que tu ja això ho hauràs investigat pel teu treball.

Per anomenar que una persona té altes capacitats hem de fer el test de Wechsler, segons en l'àrea que destaquí, tindrà un talent diferent. Tots els tests són dades, és una cosa orientativa per professional que està fent les proves. Si en una àrea destaca, i té una puntuació de 95 o més elevada, vol dir que té un talent en aquella àrea, i té altes capacitats.

Si té una puntuació de 95 o més altes en altres vessants vol dir que té un talent complex, i té altes capacitats. La superdotació engloba a tot, és a dir, la persona que fa el test hauria de treure 75 o més, en totes les zones, llavors seria superdotat i tindria altes capacitats.

Fixat que el 2% d'alumnes a Espanya són superdotats, i a escala europea el 15% tenen altes capacitats. La primera vegada que vaig sentir aquesta dada vaig flipar, no m'ho vaig creure, però quan vaig estar estudiant sobre el tema, recol·lectant dades, fent estudis... va resultar ser veritat.

P: Tots els individus superdotats i talentosos mostren una precocitat?

R: No necessàriament, però passa molt sovint. El clar exemple el tenim a Albert Einstein no va començar a parlar fins als quatre anys. La precocitat és quan un nen va més avançat de la seva edat, és a dir, comença a escriure, llegir, parlar abans que la resta de nens. No tots els superdotats o talentosos tenen una precocitat, però la majoria sí.

P: Quines són les eines de diagnòstic?

R: Bàsicament, les eines per diagnosticar una persona amb altes capacitats són els tests d'intel·ligència, però no els d'internet. Has d'anar a un professional que et faci un test de talents o el que té més validesa: l'escala de Weschler. Per a cada edat hi ha un test específic, una adaptació del test de Weschler, per tenir un coeficient intel·lectual de 130 no ets superdotat ni tens altes capacitats, s'han de continuar fent més proves.

El resultat d'aquestes proves no et duren tota una vida, és a dir, s'ha d'anar fent revisions, no és 100% vàlid que un cop ja et surtiga que tens altes capacitats, no significa que no les puguis perdre o tindre una "precocitat".

P: És necessari explicar-li a un nen amb altes capacitats que és superdotat?

R: Home, és clar, és una mica òbvia aquesta pregunta. El noi ja des de petit ha de saber-ho; no tant que té altes capacitats, però sí que té una manera diferent d'aprendre certes coses. Ell les pot aprendre molt més ràpid que la resta, i per això a l'escola li aplicaran cert pla individualitzat. Perquè si se li aplica sense comentar-li res, es pot sentir molt angoixat i sentir-se un "bicho raro". El nen ha d'estar informat sempre de les mesures que es prendran, al cap i a la fi, és la seva educació i ell també pot decidir.

Sobretot els nois que tenen un talent creatiu se senten més diferents. Jo vaig treballar amb un noi aquest talent que em comentava que ell se sentia molt diferent de la resta, que se sentia marginat a les converses de classe, ja que mentre la resta parlava de futbol, ell estava pensant en si a sobre nostra hi havia un forat negre. Una vegada ja es va fer les proves i confirmat que tenia talent creatiu, al jo dir-li es va quedar molt més tranquil, per fi,

va comprendre perquè se sentia diferent. Per això s'ha de dir, perquè el nen o la nena que pateix aquest dubte, es quedi alliberat, tranquil i sàpiga que a l'escola li aplicaran un currículum diferent.

P: Hi ha escoles per superdotats? No creus que és excloure'ls de la resta de nois de les seves edats?

R: A Espanya no tenim escoles específiques per superdotats perquè la llei ho prohibeix. La llei d'educació diu que tots els alumnes haurien d'estar inclosos a classe. Això pel professorat és bastant dur, ja que poden tenir alumnes amb hiperactivitat, dislèxia... junts a una mateixa classe, llavors la persona superdotada acaba passant desapercebuda als ulls del professor.

Bastant gent, pensa així, que és una manera d'excloure'ls, però aquelles escoles també es relacionen i fora d'allà poden trobar amics. Jo vaig estar un temps a Txèquia donant classes a una universitat de psicologia i una cosa que tenen allà que és molt interessant és que les escoles per persones amb altes capacitats. Inclús sent un país molt pobre, inverteixen en l'educació d'aquestes ments enginyoses i tenen 15 escoles públiques i 15 privades per altes capacitats. Això també impulsa al país econòmicament, guanyaran a la llarga.

P: Què s'ha de fer en una escola de la xarxa pública si a classe hi ha una persona superdotada?

R: En un sistema educatiu, dona igual que sigui privat o públic, l'ideal seria que l'AEST (l'associació Espanyola per a superdotats i amb talent) intervinguin en aquest procés, el que passa és que, com és una associació pública, aquesta està col·lapsada de gent per poder fer aquestes proves. Això fa molt lent el seu servei, i molta gent que està en espera tiri per la branca de fer-ho privat.

La detecció d'aquest és molt important, ja que s'ha d'aplicar els plans individualitzats l'aviat possible. Cada alumne és diferent, per això hem de tindre en compte la seva opinió abans d'actuar.

P: Hi ha diferències significatives en la superdotació respecte al gènere?

R: Mira, això és un dubte que ens continuem preguntant avui en dia, però pel que hem estat investigant diríem que no. El meu equip i jo, per aquestes dates, l'any passat vam començar un projecte, justament d'aquest tema i encara recollim informació per poder-lo acabar. El que passa, és que les dades varien molt segons la comunitat autònoma.

Nosaltres pensàvem que hi hauria una diferència notòria, en l'edat en la qual s'identifiquen aquestes altes capacitats, o que hi haurien més nois amb altes capacitats que noies, però amb totes les dades recollides podem dir que tot això està molt equiparat. Segons la

comunitat autònoma són diferents les dades i moltes vegades els percentatges poden ser enganyosos.

P: Existeix una relació entre superdotació i la conducta antisocial?

R: No, que jo sàpiga no, això depèn més de la personalitat de cadascun. Potser hi ha un petit percentatge de persones amb altes capacitats amb aquesta conducta, però no és cap dada rellevant i significativa com per relacionar-ne aquests dos temes.

P: Quins mites són més perjudicials en el cas de la superdotació?

R: Aquesta pregunta me la fan aviat, el mite que més afecta i més comú que es continua creient és el de "que si tens altes capacitats o superdotació treus bones notes a l'escola". Ser superdotat no et dona "superpoders" per poder aprovar-hi tot. Moltes vegades es confon el talent acadèmic amb les altes capacitats, i això és un error habitual. Aquest mite genera una gran pressió a aquestes persones, per això ells de vegades es confien i arriben a fracassar escolarment. Un altre mite que està relacionat amb això és el de "en tindre altes capacitats no necessita ajuda acadèmica, són molt independents". Aquest mite és perjudicial perquè pot fer sentir a la persona amb altes capacitats "ximple", i pot ser l'únic que necessita és més suport en altres matèries. Per exemple, una noia té un talent verbal i les llengües se li donen estupendament, però han d'anar a classes de repàs de matemàtiques. Això també pot desanimar a la persona i acabar en fracàs escolar.

CONCLUSIONS PARCIALS

D'aquesta entrevista, he pogut treure conclusions que no imaginava. A poc a poc m'he anat informant de les altes capacitats, però aquesta entrevista ha solucionat alguns dubtes que tenia.

Com ja sabíem abans, el terme d'altres capacitats és només el terme general, aquestes es desglossen en talents o superdotació. No necessàriament les persones que tenen altes capacitats pateixen una precocitat, però la gran majoria sí. Això em va sorprendre, tenia uns prejudicis que deien el contrari, que sempre hi havia d'haver precocitat per ser superdotat.

El test amb més validesa científica és el test de Wechsler, el qual s'utilitza per detectar-les. Em va sorprendre que les altes capacitats no són per tota la vida, és a dir, que només els tests d'intel·ligència són proves orientatives que s'han d'anar "revisant", ja que potser només sigui alguna precocitat.

La diversitat de cada cas s'ha de tindre en compte, però l'ideal seria que una vegada es detecta que el nen té altes capacitats, s'ho hauríem d'explicar, pel fet que aquest es pot sentir diferent de la resta i podria tindre conflictes interiors. Podria generar-li baixa autoestima o inseguretat, el nen ha d'estar informat de tot el nou currículum que se li ha d'aplicar, al cap i a la fi, és la seva educació.

Pensava que les escoles per superdotats que hi ha a Txèquia eren exclusives, però amb aquesta entrevista he entès que això és un gran potenciador econòmic pel país. En aquestes escoles també es relacionen amb altres nens, i pel professorat també és millor, segueixen un ritme estable a la classe. Respecte al gènere, jo també pensava que hi hauria una gran diferència, però el Dr.Carreres va afirmar que el seu estudi diu el contrari, que està bastant equiparat.

En l'àmbit social, les persones que tenen altes capacitats no són menys antisocials que la gent que no té. No té cap relació la conducta antisocial amb les altes capacitats. Els comportaments antisocials depenen del caràcter i la personalitat de la persona, per tant, les altes capacitats no condicionen la conducta.

Tots els mites associats a les altes capacitats poden ser perjudicials per a aquests que les tenen. Aquests poden sentir-se pressionats a l'hora de treure les millors notes de classe o inclús si no arriben a les expectatives que se'ls posen poden sentir-se "ximpls". Aquesta pressió generada pot arribar inclús al fracàs escolar.

6.3. Enquesta general (professors)

Finalment, he elaborat una enquesta pel professorat, per veure realment si el sistema educatiu s'emmotlla bé a les reals necessitats d'aquests alumnes. He pensat a escollir 3 centres on s'imparteix educació secundària, per veure si estan informats els professors i com han d'actuar davant d'aquests.

En el primer centre que he escollit ha sigut el Puig Castellar, a Santa Coloma de Gramenet. D'aquest centre han participat 20 professors/as. L'institut Puig Castellar es va crear al 1968 - 1969³⁶, va fer que a la pròpia ciutat es difongués la cultura o la vida educativa. Aquest institut, un dels més antics a Santa Coloma de Gramenet, ha educat a milers d'alumnes que ara viuen a la ciutat i exerceixen grans càrrecs públics.

El segon institut el qual vaig difondre l'enquesta és en el Ventura Gassol, a Badalona. En el qual han participat 15 mestres. L'institut Ventura Gassol es va definir com a escola de secundària al 1994³⁷. Però aquest es va crear al 1980 i primerament es va concebre com a escola de primària. L'institut està al barri de Montigalà, a la frontera amb Santa Coloma de Gramenet.

Per acabar, em vaig decantar per anar una mica més lluny, a l'institut Lluís Companys de Ripollet, en el qual van participar 15 professors. "Aquest institut públic que es va crear a mitjans del curs 1981-82 i que ocupa l'actual edifici des de 1983.³⁸" Aquest centre és pluralista i treballa amb la cooperació de l'alumnat per decidir qualsevol cosa.

Tenint així una mostra total de 50 docents. Tots els instituts són públics i he intentat enviar el qüestionari a tota mena de professors; amb més experiència, amb menys experiència, a homes, dones...

Trobem l'enquesta a [l'annex 1](#)

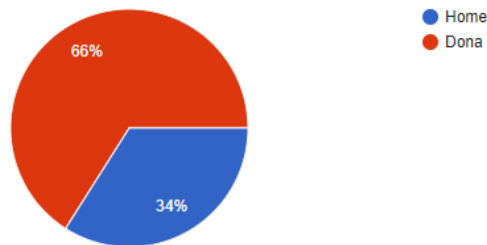
³⁶ *El puig, un referent educatiu*. 12 de desembre de 2023. 17:20. Plone site.
<https://elpuig.xeill.net/el-centre>

³⁷ *L'Institut*. (s. f.). INS Ventura Gassol. 12 de desembre del 2023. 17:30
<https://agora.xtec.cat/iesventuragassol/institut/>

³⁸ *Qui som* » *Institut Lluís Companys (Ripollet)*. (s. f.). 12 de desembre del 2023. 17: 40
<http://www.institutlluiscompanys.org/qui-som/>

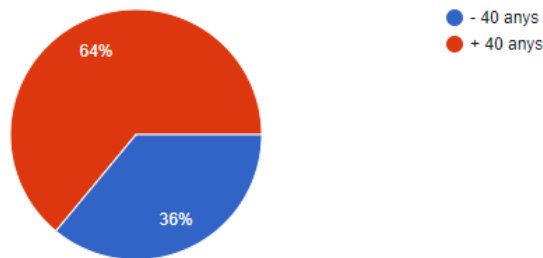
El qüestionari era de 17 preguntes en les quals les dues primeres podem observar que són per veure el seu gènere i la seva edat.

Genere:
50 respostes

He intentat que el gènere estigués equilibrat, però a aquesta enquesta hi predominen les dones, amb un total de 33 dones (66%) i 17 homes (34%).

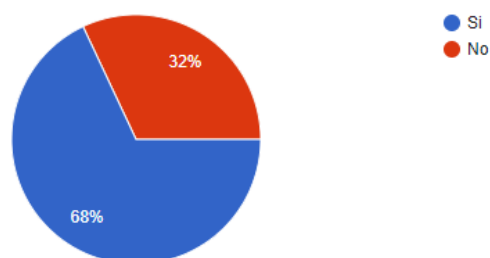
Edat:
50 respostes

També predominen la quantitat de professors amb més de quaranta anys amb un 64%, són 32 professors. Amb menys de quaranta anys l'han feta 18 mestres, que són el 36%.

La primera pregunta sobre les altes capacitats va ser que sí que havien treballat amb un alumne amb aquestes. La resposta amb més freqüència va ser que sí, amb 34 docents (68%) i, per altra part, van només dir que no 16 persones (32%).

Ha treballat amb algun alumne amb altes capacitats?
50 respostes

La segona pregunta va ser “**Quines mesures aplicaves a la vostra matèria?**”. Per la qual molts professors optaven per l’opció d’ampliar les activitats proposades, o fer “projectes adaptats”, “feina extra”, “personalització total de tot el contingut”, “fer els treballs grupals de manera individual”, “corregir els exàmens o redaccions d’una manera més estricta o avançada” “Pla Individualitzat depenent de les matèries i l’alta capacitat que tingui”. O per contrari, aquest cas que narra un mestre “No n’aplicava cap perquè l’alumne diagnosticat d’altres capacitats no mostrava interès en els estudis, ni cap capacitat particularment elevada”.

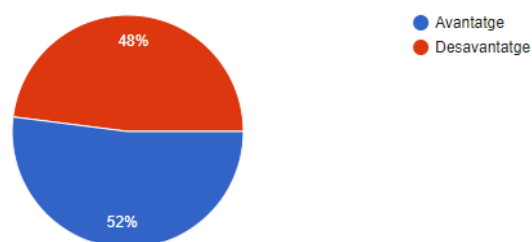
Però bàsicament a la conclusió que arriba una docent és que “crec que hem de parlar amb ells i veure què volen fer, tot depèn de l’alumne”.

Un altre explica des de la seva experiència que “L’escola pública fa que dediquis molt temps i energia als alumnes amb dificultats per aprendre i als conflictius, cosa que fa que deixis més de banda els que poden tirar...”.

La tercera, preguntava sobre **l’àmbit escolar, si creuen que és un avantatge o un desavantatge**. El resultat va estar molt igualat, però va guanyar la gent que va opinar que era un avantatge amb 26 persones votant aquesta opció (52%), i l’opció de desavantatge 24, (48%).

En l'àmbit escolar, creu que és un avantatge o desavantatge?

50 respostes

La següent pregunta era de **justificar la resposta** anterior. Les persones que voten que és un avantatge expressen comentaris com:

"Podrà aprovar la matèria amb menys esforç i aprofundir si ho desitja", "Tenir alumnes amb AACC sempre és positiu tant pel professor com pel grup classe", "Disposes d'una velocitat afegida per entendre els conceptes", "Crec que van més tranquils", "No han d'estudiar res",

"Aquest tret pot ser molt profitós i motivador", "Un alumne amb altes capacitats pot ser un estímul per als seus companys i un repte per al professor"...

Però bàsicament, aquest professor/a ens explica que "Tot allò que potencialment afavoreix els bons resultats acadèmics és, a priori, un avantatge. És clar que hi pot haver casos en què aquesta alta capacitat acaba repercutint negativament (de manera paradoxal), però no és l'habitual".

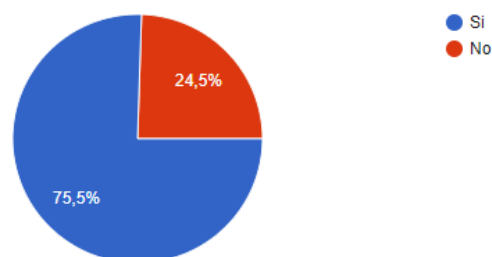
Per altra part, les persones que voten que és un desavantatge expressen comentaris com: "Depèn com ho porti l'alumne, pot generar desmotivació", "Penso que no estem preparats i no tenim prou eines", "algunes persones poden perdre la desmotivació per aprendre i que es deixen influir per un entorn negatiu (per exemple uns companys de classe no gaire motivats per l'aprenentatge)", "Massa diferència de nivells a la classe, al final tens tres o quatre nivells i acabes no atenent bé les n'és dotat dels alumnes", "Si no es detecta que té AACC perquè arriben a desmotivar-se", "De vegades no se senten inclosos en el grup classe com la resta"...

Però ens expressen, resumidament, que "Si l'alumne no està ben atès, pot derivar en molt malestar i patiment escolar, social, etc., fins al punt d'arribar al fracàs escolar i a l'abandonament", però **"En realitat crec que ni avantatge ni desavantatge sinó més aviat un tret que es pot o no nodrir i aquí rau la diferència"**.

La cinquena pregunta és: **Algun cop ha tingut la sospita d'algun alumne?**. En la qual molts professors han respost que Sí, 37 persones en concret, un 75,5%. Per altra part, un 24,5%, ha votat que No, que són 13 persones.

Algun cop ha tingut la sospita d'algun alumne?

49 respostes

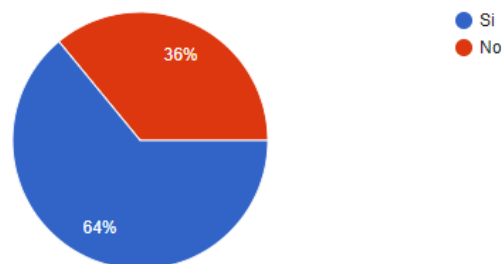
La següent pregunta és sobre com han actuat davant aquesta situació: **Li ha comentat personalment?**. Han respost majoritàriament que No, sobre unes 21 persones. Unes 9 persones no han respost i 10 han dit que Sí. Hi ha hagut uns altres que han optat per donar una justificació en comptes de només una paraula monosil·làbica. Ens expliquen que li han comentat a "Als seus pares", "m'ho va comentar la mare", o per altra part, "ho he comentat en petit comitè", "n'he parlat amb tutors i/o orientadors", "ho he fet a les reunions de nivell" o "Ho he comentat amb el tutor i després l'hem derivat a psicopedagogia i finalment a l'EAP". Inclús hi ha una persona que "No s'ho he dit directament, però intento tenir-lo en compte al llarg del curs".

Un docent ens narra el procés pel qual s'ha de passar si tens sospita d'algun alumne "Primer es parla amb el tutor/a, després amb la família i finalment se li fa una proposta personalitzada a l'alumne en funció del qual el motiva i partint de fins on pot arribar a aprendre".

La següent pregunta és per saber quin coneixement tenen els mestres, és per saber si: **Hi ha escoles per superdotats a Espanya?**. La gran majoria s'han equivocat, 32 docents han dit que si, són un 64%. Hi ha un petit percentatge, un 36%, que ha encertat, que són 18 persones.

Hi ha escoles per superdotats a Espanya?

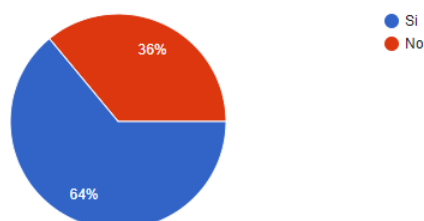
50 respostes

La novena pregunta és una mica reflexiva en la qual fa reflexionar sobre si aquesta mesura educativa, que s'imparteix en altres països, es justa o no: **No creu que és excloure'ls de la resta de nois de les seves edats?**. 18 professors responen que si, són el 36% i, per altra part, responen que "No" 10 persones, que és el 20%. L'altra majoria ens parlen que no ho saben, o que és un tema delicat... o directament critiquen al sistema educatiu dient: "Els actuals plantejaments "inclusius" a les nostres escoles són erronis, no funcionen" o "L'objectiu és que pugui desenvolupar tot el seu potencial i a l'hora ser feliç. No té per què ser una mala idea".

La desena pregunta és: **Creu que les persones amb altes capacitats pateixen molt més que la resta a l'hora de relacionar-se?**. En la qual molts professors han respost que Sí, 32 persones en concret, un 64%. Per altra part, un 36%, ha votat que no, que són 18 persones.

Creu que les persones amb altes capacitats pateixen molt més que la resta a l'hora de relacionar-se?
50 respostes

La següent pregunta era de **justificar la resposta** anterior. Les persones que voten que Sí, expressen comentaris com:

"Es poden sentir diferents o amb gustos i afinitats allunyades de la resta", "Potser no són entesos per la seva edat", "Perquè hi ha companys que els tracten com "bitxos rars"", "poden no entendre'ls".

Una persona resumeix totes les respostes dient: "Perquè no evoluciona al mateix ritme la intel·ligència emocional i la intel·lectual", "Normalment tenen un grau maduratiu superior a la resta i fa difícil la relació entre iguals, ja que no ho són".

Després una docent ens explica que: "Jo ho soc i he patit moltíssim tota la vida i continuo patint. Tenim un sisè sentit que podem entendre la gent amb només l'expressió dels ulls... Tenim una sensibilitat extrema. I és una mala jugada que ens ha fet la vida!".

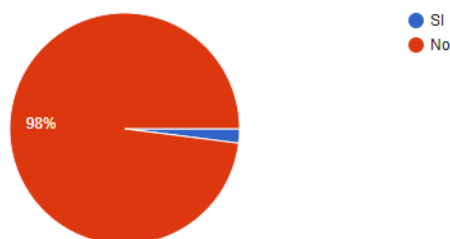
Per altra part, les persones que voten que NO, expressen comentaris com:

"No són iguals entre ells", "Segons la persona i les seves altes capacitats", "Depèn de la personalitat de l'alumne", "Crec que la personalitat és una cosa diferent de la seva capacitat. És més, crec que algú com altes capacitats pot ser algú molt important en un grup de persones, donen temes de conversa molt interessants". A més a més, afegixen comentaris com: "Trobo que pateixen a l'hora de relacionar-se, però no puc afirmar que pateixen més que la resta, ja que alumnes amb percentatges de discapacitats també pateixen, alumnes altament sensibles o alumnes víctimes de bullying, de violència, de violacions, etc també pateixen. Patir és una cosa molt subjectiva que no crec que es pugui comparar".

La propera, preguntava: **Els superdotats són sempre els que treuen millors qualificacions de la classe?**. El resultat va estar molt extrem, la gent opinava majoritàriament que NO, 98%, però només una persona va opinar que SI, un 2%.

Els superdotats són sempre els que treuen millors qualificacions de la classe?

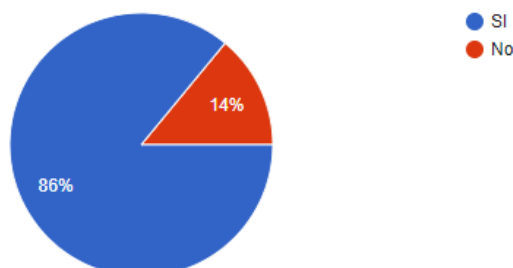
50 respostes

La següent pregunta és: **La superdotació i el talent acadèmic són coses diferents?**. En la qual molts professors han respost que Sí, 43 persones en concret, un 86%. Per altra part, un 14%, ha votat que No, que són 7 persones.

La superdotació i el talent acadèmic són coses diferents?

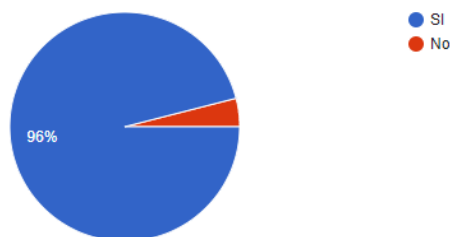
50 respostes

La catorzena és sobre: **És possible que una persona amb altes capacitats necessiti suport acadèmic?**. En la qual la gran majoria ha respost que Sí, 48 persones en concret, un 96%. Per altra part, un 4%, ha votat que No, que són 2 persones.

És possible que una persona amb altes capacitats necessiti suport acadèmic?

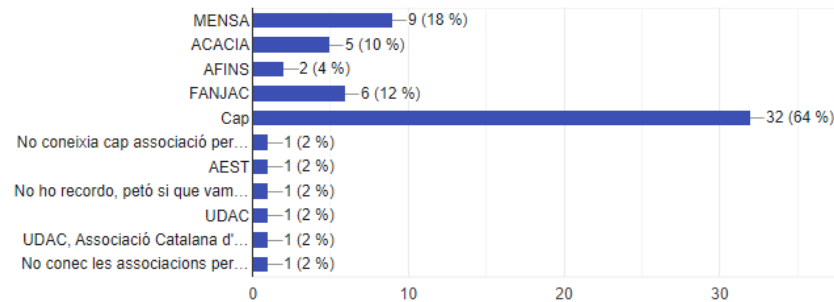
50 respostes

Aquesta pregunta va ser més de “cultura general” per saber el coneixement que tenien els professors sobre aquestes: **Quines associacions per persones amb altes capacitats coneix?** La gran majoria va votar que no hi coneixia cap. Però després, 9 professors diuen que MENSA, altres ACACIA (5 professors), 2 docents coneixien AFINS i 6 mestres, l’associació FANJAC.

Quines associacions per persones amb altes capacitats coneix?

50 respostes

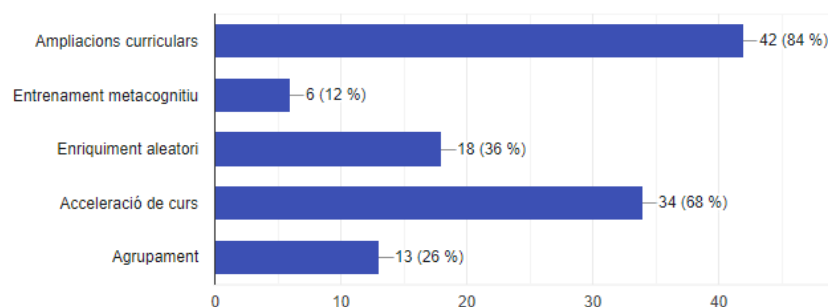

L’última pregunta era relacionada amb l’educació i el sistema educatiu. Vaig optar per posar com a opcions les mesures que proposa la Generalitat de Catalunya i veure: **Quins programes ha aplicat o coneix?**

L’opció més votada va ser les Ampliacions curriculars, amb 42 vots. Després 6 docents voten que entrenament metacognitiu el coneixen o l’han aplicat, seguidament tenim l’opció de Enriquiment aleatori amb 18 vots. L’acceleració de curs ha sigut votada 34 vegades i l’agrupament 13.

Quins programes ha aplicat o coneix?

50 respostes

CONCLUSIONS PARCIALS

Amb les enquestes fetes, vaig poder arribar a una deducció. Només 34 dels professors que vaig enviar l'enquesta, van treballar amb persones amb altes capacitats, però a mi no només m'interessaven quines mesures els aplicaven, a mi també em creava curiositat si realment aquests professors saben què són les altes capacitats i com gestionar-les a l'aula.

Molts dels professors en comptes de seguir un currículum especialitzat, moltes vegades prenien les mesures que ells veien més convenients i els alumnes acceptaven. Com es reflecteix en aquest qüestionari, realment el professorat té molta classe d'alumnes a l'aula i diferents ritmes, llavors, prefereixen invertir temps en les persones que van més endarrerides que no pas a les que poden tirar soles. Molts d'ells pensen que aquest tret és un avantatge acadèmic, en canvi, els altres diuen que, per contrari, és un desavantatge. Però realment, la superdotació és un tret potenciador acadèmicament que depenen de com es gestiona, pot acabar en l'èxit acadèmic o en el fracàs escolar.

Els professors poden tenir la sospita de què algun alumne tingui altes capacitats, però poques vegades s'ho comentaran personalment a l'alumne, perquè realment el que s'ha de fer és comentar-lo en petit comitè a les famílies, a la psicòloga de l'escola o al claustre de professors.

La majoria dels professors tampoc estan molt informats de què són aquestes, que mesures se'ls aplica o inclús si hi ha un altre tipus d'escola per a aquests. És a dir, la majoria dels professors creien que sí, que hi havien escoles per superdotats a Espanya quan la llei ho prohibeix. Tampoc tenen coneixement de les associacions que hi ha per a nens superdotats i la quantitat d'informació que aquestes poden aportar.

Els professors pensen que les persones amb altes capacitats tenen més problemes que la resta per relacionar-se, en aquesta creença també s'equivoquen.

Bàsicament, bastants professors no tenen molt coneixement d'aquests alumnes, per tant, es basen en prejudicis i amb els anys d'experiència treballant amb ells per aplicar qualsevol mesura.

7. CONCLUSIONS

Al principi d'aquest treball pensava que em trobaria unes respostes i conclusions molt diferents de les que realment han sortit. Vaig començar buscant informació amb molt d'entusiasme, ja que aquest tema crec que no es desenvolupa gaire a l'ensenyança. De la part teòrica he pogut treure la conclusió que les altes capacitats no és només ser superdotat, sinó també tenir per sobre de la mitjana algun talent (matemàtic, creatiu, acadèmic...). Ser superdotat és tenir més de 3 capacitats elevades i aptituds intel·lectuals, per sobre de la resta. De part pràctica, es pot concloure que el sistema educatiu actua bastant bé davant les altes capacitats, o directament ells mateixos han rebutjat l'ajuda que se'ls proposava a l'aula, tot depèn del cas i de l'alumne.

El meu objectiu d'aquest treball era saber com se senten les persones amb altes capacitats, i com actua el sistema educatiu davant aquests. Doncs bé, les meves hipòtesis estaven basades en el meu raonament i els estereotips interioritzats que tenia, han quedat validades, o no. La meua primera hipòtesi era "ser superdotat et dóna avantatge acadèmic". La majoria dels nens amb altes capacitats que he entrevistat, afirmen aquesta hipòtesi. És clar que et dóna un avantatge acadèmic, perquè et dona una velocitat de comprensió molt més ràpida que la resta de la classe, encara que si no saps gestionar aquestes capacitats poden ser perjudicials. Segons el Dr. Carreras també et dona un petit avantatge, ja que aquests tenen una manera diferent d'aprendre, per això també més ràpida. Encara que tindre, altes capacitats tampoc et dona "superpoders" per poder aprovar-hi tot, de vegades també ells necessiten alguna classe de reforç d'alguna matèria. La segona hipòtesi que em vaig qüestionar, és que "les persones amb altes capacitats pateixen molt més". Podem refusar aquesta hipòtesi, ja que la conducta antisocial, segons el doctor Carreras no té cap relació amb les altes capacitats i ho corroboren la resta de subjectes que he entrevistat. Tots diuen que no té relació amb la intel·ligència, tot depèn de la personalitat de l'alumne. La tercera i última hipòtesi és que "Les NESE catalanes per persones amb altes capacitats no estan adaptades a les reals necessitats que tenen". La majoria dels professors han optat per aplicar les necessitats que ells consideraven sense suport educatiu, ja que tindre diferents ritmes a l'aula fa difícil la tasca docent. En canvi, els alumnes han rebut amb gratitud totes les mesures aplicades pel professorat. Els alumnes pensen que l'acceleració de curs no ha estat del tot profitosa, però sí els ha beneficiat en l'àmbit educatiu. Ja que amb aquesta mesura perden amistats, se senten sols... és perjudicial segons a l'edat que es doni a terme. Prioritàriament i recomanable, s'hauria de fer a la primària, quan els nens són petits i tenen més facilitat per relacionar-se socialment.

Per una banda, la part teòrica no ha presentat dificultats per desenvolupar-la, pel fet que d'aquest tema hi havia gaires fonts fiables, llibres, associacions... M'he adonat que hi ha moltíssims fets que no sabia abans de fer el treball i ara els he assolit, com ara no coneixia els casos de la doble excepcionalitat (ex. tindre dislèxia a la vegada d'altres capacitats). De la mateixa manera, hi han hagut fets que m'han sorprès, com la quantitat d'associacions que hi han per a altes capacitats i la quantitat d'informació que aquestes proporcionen. Encara que és molt curiós el rebuig o la indiferència dels entrevistats amb aquestes associacions.

Per una altra banda, sí que he presentat alguna dificultat a l'hora de fer l'entrevista amb el Leopold Carreres, per la por interna de parlar amb un gran professional en aquest àmbit. En un principi vaig estar nerviosíssima, però una vegada ja estava fent l'entrevista vaig agafar confiança amb mi mateixa i vaig començar a preguntar tots els dubtes que tenia. En Leopold Carreres, va ser una persona molt professional i molt proper. Aquesta ha estat la part més important del treball, ja que m'ha portat a refutar o validar totes les meves hipòtesis, pel fet que la part teòrica només era informativa. M'ha sorprès el desconeixement que tenia el professorat davant aquest tema, és a dir, la gran majoria no coneixien les diferents associacions, ni si hi havia escoles de superdotats a Espanya, tampoc sabien algunes mesures que se'ls podia aplicar. M'he adonat que el sistema educatiu no està gens enfocat per garantir la potencialitat d'aquests alumnes, en canvi, les mesures parteixen del criteri personal del professor.

El tema de "les altes capacitats" és un tema bastant estudiat però poc treballat, i crec que es poden obrir noves mesures educatives per aquestes persones. Alguna mesura que es podria dur a terme és, instaurar escoles d'ensenyament públic o privat per a persones amb altes capacitats. Això suposaria un èxit acadèmic i desenvoluparia el seu talent. Una altra mesura seria, dotar de recursos al professorat, per garantir que aquests tinguessin coneixement per poder aplicar les mesures adients. Si aconseguim tenir un èxit d'aquestes persones, hi hauria una societat més avançada a tots els nivells, també en l'econòmic.

En conclusió, la realització d'aquest treball m'ha requerit un gran esforç continuat, interessant i bastant útil amb descobertes sorprenents. M'ha agradat molt fer aquest treball, m'ha semblat un tema molt interessant i m'ha satisfet interiorment. Així doncs, he trobat l'àmbit de la psicologia que voldria estudiar en un futur, per dedicar-me a ell com una vocació.

8. AGRAÏMENTS

El meu treball, no hauria sigut possible sense la col·laboració de totes aquelles persones que m'han ajudat, ja sigui aconsellant-me, donant-me informació, motivar-me o proporcionant-me altres fonts primàries fiables.

Al primer que m'agradaria donar les gràcies, és al meu tutor de treball de recerca. Ha fet que jo no dubtes de cap cosa, resolent-me els dubtes immediatament o donant-me ànims. Per altra part, agrair al Dr. Leopold Carreras per haver acceptat la invitació a aquesta videoconferència, que va resoldre moltes de les qüestions que jo tenia. També agrair als subjectes que s'han prestat voluntaris perquè jo els entrevistés. Agrair la seva sinceritat i respondre sense cap tabú per explicar la seva experiència amb altes capacitats. També donar les gràcies al professorat dels instituts que han participat, ja que sense les seves respostes no hagués pogut concloure el meu treball.

9. BIBLIOGRAFÍA I WEBGRAFÍA

Llibres consultats:

- Asela Sánchez Aneas. *Altas capacidades intelectuales: sobredotación y talentos*. 1ª edició (01/08/2013). Formación Alcalá. 298 pàgs. ISBN: 9788490512883
- Rafael Pardo & Luz González Rubín. *Altamente capaces (y divergentes)*. 1ª edició (14/10/2021). Desclée de brouwer. 128 pàgs. ISBN: 9788433031570
- M^a. Teresa Gómez Masdevall & V. Mir. *Altas capacidades en niños y niñas*. 1ª edició (13/01/2011). Narcea S.A. de ediciones. 152 pàgs. ISBN: 9788427717275
- Coks Fenestra. *El niño superdotado. Cómo reconocer y educar al niño con altas capacidades*. 1ª edició (2004). Ediciones Medici. 578 pàgs. ISBN: 9788489778764

PDF consultats:

- Extret d'Alumnat excepcionalment dotat intel·lectualment, d'A. Castelló i M. Martínez, Generalitat de Catalunya, 1999:
<https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0015/4f1ee2b5-e235-45a4-ac10-aca6147f472d/Programes-que-es-poden-aplicar.pdf>
- Procesos psicològics superiors, sense autor, Catalunya, 2014
https://educaciodigital.cat/ioc-batx/moodle/pluginfile.php/10896/mod_resource/content/1/Tema%205.%20Processos%20psicol%C3%B2gics%20superiors%20b
- Disposición 17264 del BOE núm. 340 de 2020:
<https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3/dof/spa/pdf>
- M.Leonor, M.Paz, K.Geraldina, P.Andrés (2008) Aportes a la comprensión de la doble excepcionalidad: Alta capacidad con trastorno por déficit de atención y alta capacidad con trastorno del espectro autista:
<https://www.redalyc.org/journal/440/44055139016/44055139016.pdf>
- De Educación Uned, F. (s. f.). *Vista de EVOLUCIÓN DE LOS CONCEPTOS SOBRE INTELIGENCIA. PLANTEAMIENTOS ACTUALES DE LA INTELIGENCIA EMOCIONAL PARA LA ORIENTACIÓN EDUCATIVA*.
<https://revistas.uned.es/index.php/educacionXX1/article/view/385/336>

Pàgines web consultades:

- *Noticias jurídicas*. (s. f.). Noticias Jurídicas. Data i hora de consulta: 19 de abril de 2023, 20:19
https://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/509924-resolucion-ens-1543-2013-d-e-10-de-julio-de-la-atencion-educativa-al-alumnado.html
- *Necesidades Educativas Especiales (NEE) | Consejería de Educación, Formación Profesional, Actividad Física y Deportes | Gobierno de Canarias*. (s. f.). Data i hora de consulta: 19 de abril de 2023, 19:17
https://www.gobiernodecanarias.org/educacion/web/servicios/necesidades_apoyo_educativo/necesidades_educativas_especiales/
- *Atención a las necesidades educativas del alumnado en centros ordinarios de educación infantil, primaria y secundaria*. (s. f.). Data i hora de consulta: 20 de abril de 2023, 17:19
[:https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/es/national-education-systems/spain/atencion-las-necesidades-educativas-del-alumnado-en-centros#:~:text=En%20el%20art%C3%ADculo%2073%20de.discapacidad%20o%20trastornos%20graves%20de](https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/es/national-education-systems/spain/atencion-las-necesidades-educativas-del-alumnado-en-centros#:~:text=En%20el%20art%C3%ADculo%2073%20de.discapacidad%20o%20trastornos%20graves%20de)
- Centre Rienzulli, *Comprendiendo a Renzulli*. Data i hora de consulta: 27 de abril de 2023, 20:39 :
<https://centrorenzulli.es/es/blog/comprendiendo-renzulli-1/#:~:text=%E2%80%9CLas%20altas%20capacidades%20suponen%20la,del%20resto%20de%20los%20alumnos%E2%80%9D.>
- Despierta, P. (2023). ¿Qué es la doble excepcionalidad? Programa Despierta. Data i hora de consulta: 9 de maig, 12:07:
<https://programadespierta.es/la-doble-excepcionalidad/>
- *Doble excepcionalidad: niños inteligentes con dificultades*. (2021, 28 enero). Cuentos para crecer. Data i hora de consulta: 10 de maig, 20:24:
<https://cuentosparacrecer.org/blog/doble-excepcionalidad-ninos-inteligentes-con-dificultades/>

Annex 1: enquesta general al professorat

Pregunta 1:	Obligatòria
Gènere:	Selecció única
Home	
Dona	
Pregunta 2:	Obligatòria
Edat:	Selecció única
- de 40 anys	
+ de 40 anys	
Pregunta 3:	Obligatòria
Ha treballat amb algun alumne amb altes capacitats?	Selecció única
Si	
No	
Pregunta 4:	Opcional
Quines mesures aplicaves a la vostra matèria?	Resposta lliure
Pregunta 5:	Obligatòria
En l'àmbit escolar, creu que és un avantatge o desavantatge?	Selecció única
Avantatge	
Desavantatge	
Pregunta 6:	Obligatòria
Justifica la vostra resposta anterior:	Resposta lliure
Pregunta 7:	Obligatòria
Algun cop ha tingut la sospita d'algun alumne?	Selecció única
Si	
No	

Pregunta 8: Opcional
Li ha comentat personalment? Resposta lliure

Pregunta 9: Obligatòria
Hi ha escoles per superdotats a Espanya? Selecció única
Si
No

Pregunta 10: Obligatòria
No creu que és excloure'ls de la resta de nois de les seves edats? Resposta lliure

Pregunta 11: Obligatòria
Creu que les persones amb altes capacitats pateixen molt més que la resta a l'hora de relacionar-se? Selecció única
Si
No

Pregunta 12: Obligatòria
Justifica la vostra resposta anterior: Resposta lliure

Pregunta 13: Obligatòria
La superdotació i el talent acadèmic són coses diferents? Selecció única
Si
No

Pregunta 14: Obligatòria
Els superdotats són sempre els que treuen millors qualificacions de la classe? Selecció única
Si
No

Pregunta 15: Obligatòria

És possible que una persona amb altes capacitats necessiti suport acadèmic?

Selecció única

Si

No

Pregunta 16: Obligatòria

Quines associacions per persones amb altes capacitats coneix?

Selecció múltiple

MENSA

ACACIA

AFINS

FANJAC

Cap

Altres...

Pregunta 17: Obligatòria

Quins programes ha aplicat o coneix?

Selecció múltiple

Ampliacions curriculars

Entrenament metacognitiu

Enriquiment aleatori

Acceleració de curs

Agrupament

